

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2019. gada 7. – 13. maijs

Nr. 17 (1579)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

“Grūti iegūtā neatkarība ir jāsargā...”

Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 29. gadadiena

1990. gada 4. maijs – deputāti pēc balsojuma par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu

Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece, Valsts prezidents Raimonds Vējonis un Ministru prezidents Krišjānis Kariņš dodas nolikt ziedus pie Brīvības pieminekļa // Foto: LETA

1990. gada 4. maijā ar 134 balsīm “par” (no 201) Augstākās Padomes deputāti pieņēma deklarāciju “Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu”. Ar to Augstākā Padome noteica pārejas periodu valstiskās neatkarības atjaunošanai. Pārejas periods izbeigts 1991. gada 21. augustā, kad Augstākā Padome pieņēma Konstitucionālo likumu par Latvijas Republikas valstisko statusu, *de facto* atjaunojot Latvijas Valsts neatkarību. Tādējādi mūsu valsts kā pilntiesīgs starptautisko tiesību subjekts atgriezās pasaules aprītē.

1990. gada 4. maijā visu dienu pie parlamenta ēkas stāvēja cilvēku tūkstoši, kas sekoja līdzī balsojumam. Deputāti, kas pēc balsojuma par Latvijas neatkarības atjaunošanu devās uz mītiņu Daugavmalā, tika sveikti ar ziediem un skaļām gavilēm. Komunisti un interfrontieši, kas atteicās piedalīties

balsošanā, parlamenta namu atstāja pa sētas durvīm. Augstākās padomes priekšsēdis Anatolijs Gorbunovs nosūtīja vēstījumu PSRS prezidentam Michailam Gorbačovam, kurā teikts, ka Latvijas Republika sāk pārejas periodu. Šāds vēstījums tika nosūtīts arī pasaules valstu valdībām un PSRS tautām un demokrātiskajām kustībām.

4. maijā, Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienā, Rīgā un visā Latvijā norisinājās sarīkojumi, kušros piedalījās valsts augstākās amatpersonas, savukārt Jēkabpilī bija Nacionālo bruņoto spēku diena, kurā notika militāra parāde. Svinības pulksten 9 sākās ar ekumenisku dievkalpojumu Rīgas sv. Jēkaba katedrālē, kurā piedalījās Valsts prezidents Raimonds Vējonis un augstākās amatpersonas. Pulksten 12 Saeima sanāca uz svinīgo sēdi. Uzrunu sēdē teica Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece (NA). Sēdē tradicionāli aicināts piedalīties Valsts prezidents, bijušie Valsts prezidenti, bijušie Saeimas priekšsēži, Ministru kabineta locekļi, Augstākās padomes deputāti, kuři balsoja par Latvijas Republikas neatka-

ribas atjaunošanu, ārvalstu diplomātiskais korpuss un starptautisko organizāciju pārstāvniecību vadītāji Latvijā. Pulksten 12.30 Saeimas priekšsēde teica tradicionālo tostu. Pulksten 13 Saeimas nama pagalmā notika tradicionālā kopīgā fotografēšanās par godu Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas dienai. Pulksten 14 notika svinīgā ziedu nolikšanas ceremonija pie Brīvības pieminekļa, kur pulcējās arī tautastērpu gājiens “Uzvelc savu tautastērpu par godu Latvijai” dalībnieki. Ziedus nolikt ieradās Valsts prezidents Raimonds Vējonis, Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece (VL/TB/LNNK), ministri un Saeimas deputāti, ārvalstu vēstnieki, Eiropas Parlamenta deputāti, kā arī Rīgas domes deputāti. Pulksten 14.45 Saeimas Viesu zālē notika Baltā galdauta svētki ar Augstākās padomes deputātiem. Visas dienas garumā notika dažādi sarīkojumi un koncerti.

Tautastērpu gājiens no Rātslaukuma līdz Brīvības piemineklim

Franka Gordona un Kārļa Streipa komentāri

5. lpp.

Par Kazu, kas uzkāpa debesīs

6. lpp.

Par ko bēdājas Astrīda Jansone?

7. lpp.

Dainis Mjartāns par aizv. gs. 80. gadiem

8. lpp.

Lielā talka Likteņdārzā

10. lpp.

Lasītāju balsis

11. lpp.

LATVISKO NORIŠU KALENDĀRS

10. MAIJS

Neformālu sarunu un ideju apmaiņa par jaunāko Latvijas ekonomikā un uzņēmējdarbības attīstībā
Adrese: LIAA pārstāvniecības birojs Amsterdamā, Singel 250, 1016AB, Amsterdam
Laiks: plkst.16

Latvijas Investīciju un Attīstības aģentūras (LIAA) pārstāvniecība Nīderlandē laipni aicina Nīderlandē dzīvojošos latviešus uz neformālu sarunu un ideju apmaiņu par jaunāko Latvijas ekonomikā un uzņēmējdarbības attīstībā, kā arī sadarbības un atbalsta iespējām, kuras LIAA var sniegt diasporas latviešu uzņēmējiem. Savas darba vizītes laikā Nīderlandes karalistē, Amsterdamā viesosies LIAA vecākā projektu vadītāja Arta Krūze.

Lai reģistrētos pasākumam, lūdzam atbildi sūtīt uz e-pastu alise.pika@liaa.gov.lv, norādot savu vārdu, uzvārdu/pārstāvēto organizāciju/citu kontaktinformāciju.

11. MAIJS

Freiburgā notiks teātra izrādes *Sunitis un Kaķīte* (bērniem) un *Briseles kāposti* (pieaugušajiem)
Adrese: Leinhaldenweg 28, 79104 Freiburg im Breisgau
 Sestdien Latviešu centrā Bērzaine, Dienvidvācijas pilsētā Freiburgā, varēsīm noskatīties divas teātra izrādes, ko projektu teātris *Teātris un ES* ir atvedis no Latvijas. *Teātris un ES* ir teātris, kas brauc ciemos pie sava skatītāja. Tas ir kopā būšanas teātris, kas

rosina radoši un jautri pavadīt laiku visiem kopā.

Plkst. 14.30 izrāde *Sunitis un Kaķīte* (bērniem)

Tā ir interaktīva izrāde bērniem, kurā abi varoņi ir nolēmuši sarīkot sacensības – kurš no viņiem ir gudrākais, veiklākais un asprātīgākais. Izrādes notikumos tiek aktīvi iesaistīti arī mazie skatītāji – bērni mācās viens otram uzticēties, sadarboties, saprast – kas ir labi un kas ir slikti. Izrāde bērniem palīdz veidot izpratni par skaitu un skaitīšanu, palīdz saprast priekšmetu lielumu, attīstīt prasmi orientēties laikā un telpā.

Plkst. 17 izrāde *Briseles kāposti* (pieaugušajiem)

Tā ir komēdija ģimenēm, un izskatās, ka, noskatoties šo izrādi, pieaugušie beidzot uzzinās, kur rodas bērni. Ērglis jau varētu nest bērnus, bet viņam ir pārāk liks knābis un asi nagi. Krauklis ir pārāk plāpīgs, viņam lidojot bērns var izkrist no knābja. Vienīgi stārķis ir pietiekami stiprs, lai izpildītu šo uzdevumu. Tikai jautājums – kur viņš bērnus dabū?! Tāpat beidzot uzzināsim: kāpēc ceļu policisti joprojām stāv uz ceļa; kā nokārtot medicīnas

pārbaudi, ja ir slihta dzirde; ko darīt ar kukuļiem aploksnēs utt.

Abās izrādēs iejutušies aktieri Armands Ekštets un Gerda Dinsberga, tās atbalsta Latvijas Republikas Ārlietu ministrija no valsts budžeta līdzekļiem.

Nāciet uz izrādēm! Mēs jūs gaidīsim!

Ieeja par ziedojumiem. Aicinām ņemt līdzi groziņus kopīgai vakarēšanai pie vienmēr jaunā Āra kamīna un vēlākai dziedāšanai Varoņu pagrabīnā!

Aicinām ciemos mūsu apkārtnes latviešus un viņu draugus! Tālākiem braucējiem vēl ir pieejamas istabiņas! Zvaniet mums: 0049 (0) 761 53340 vai rakstiet: berzaine@latviesi.com! Precīza adrese: Leinhaldenweg 28, 79104, Freiburg im Breisgau. Priecāsimies arī jums pastāstīt par ekskursiju iespējām Švarcvaldē un skaistākajām apskates vietām.

Bērzaine ir aktīvs Vācijas, Francijas un Šveices latviešu centrs un viesu nams, kuru, apceļojot Eiropu, ir iecienījuši latvieši no visas pasaules.

Visi mīļi gaidīti!
 Latviešu centra Bērzaine komanda

Baložu Tautas teātra izrāde
"Lutauša dzimšanas diena"
 (Režisors: Reinis Vējiņš)
 Sestdien, 11. maijā plkst. 11:00
 (Ieeja no plkst. 10:00)
latviešu sestdienas skoliņā Hamburgā
 Ev. Grundschule an der Osterkirche
 Bei der Osterkirche 17, Hamburgā
 Pēc izrādes kopīgas rotaļas ar izrādes aktieriem
 biļetes cena: 10 eur no ģimenes
 latviešu sestdienas skoliņas bērniem ieeja bez maksas.
 līdzi ņemam gardumus kopīgam galdam

sunitis un kaķīte
JAUTRA IZRĀDE BĒRNIEM UN VECĀKIEM
 Lomās:
 Sunitis - Armands Ekštets / Edgars Varanickis
 Kaķīte - Gerda Dinsberga / Inta Bankoviča
 TEĀTRIS UN ES
 Skriet, lēkt un kopīgi rotaļāties, tas Sunitim un Kaķītei patīk visvairāk, tāpēc viņi ir nolēmuši sarīkot sacensības. Kurš no viņiem ir gudrākais, veiklākais un asprātīgākais jūs uzzināsi, ja atnāksiet uz izrādi!

Aizkraukles ģimnazijas koris *De Cantare* piekdien, 10. maijā, plkst. 19 dziedās "Pavasara koncertu" Evangelisch-lutherische Kirchengemeinde Laurentius un sestdien, 11. maijā, plkst. 19 – Evangelisch-lutherische Kirchengemeinde Ohmstede Vācijā. Mūzikālais vadītājs Eduards Grāvītis. Koncertu atbalsta – LR Goda konsulāts Brēmenē un Lejassaksijā Vācijā.

Dobeles pilsētas kultūras nama jauktais koris "Septiņi sapņi" sestdien, 11. maijā plkst. 19 Kanadas Latviešu centrā Toronto piedalīsies "Draudzības koncertā" kopā ar Toronto kamerkori "Dzirksts" (mūzikālā vadītāja Vizma Maksiņa) un dziedātājiem no apvienotā Toronto Dziesmu svētku koŗa. Pēc koncerta saviesīga dzīve un dziesmas.

Ķekavas novada Baložu Tautas teātris piekdien, 10. maijā, plkst.19 viesosies Hamburgā, Kedenburgstr.14, Vācijā ar Ādolfā Alunāna izrādi visai ģimenei "Mucenieks un Muceniece". Režisors Reinis Vējiņš, akordeonu spēlēs Ilze Reinholce. Ieeja: € 10, bērniem līdz 12 gadiem brīva. Pēc izrādes – omulīgs vakars ar līdzi paņemtām groziņiem.

Alūksnes novada poligonā

PIEDĀVĀ:
Kas? "Ātrais randiņš" 18+
 (SATIEC SAVU ĪSTO!) PLKST. 14.00
 DAŽĀDAS AKTIVITĀTES "Ātrod lielo sirdi"
 IERĀŠANĀS ROZĀ/MELNĀ APĢĒRĒ.
Kad? 11. maijā
Kur? ARMAGH CITY HOTEL
Cik? DALĪBNIEKIEM "ĀTRAIS RANDIŅŠ" £ 25.00.
 TĒM, KURI VELAS PADEJOT UN JĀUTRI PAVADĪT VAKARU KOPĀ AR MUMS - £ 20.00.
 PLKST. 19.00
 BALLĪTI KURINĀS DJ "MODŽO" (MŪZIKA DAŽĀDĀM GAUMĒM)
 BILETES TĪKAI IEPRIEKŠPĀRDOŠANĀ PA TĀLR.: 0852885986 (EVIJA), 0872947213 / 00447729431790 (AIJA). PIESAKIES, SŪTOT SAVU VĀRDU, UZVĀRDU, VECUMU UZ NORĀDĪTIEM TELEFONA NUMURIEM.
 LĪDZI ŅEMT LABU GARSTĀVOKLI, UZKODAS, BET DZĒRIENUS ATSTĀJAM MĀJĀS. BĀRS UZ VIETAS!
 ATBALSTA:

2019. gada 11.maijā plkst. 14.00

Latviešu centrā Minsterē
 Salzmannstr. 152, 48159 Münster
 norisināsies IV radošo un talantīgo bērnu un jauniešu konkurss

RĀDI KO MĀKI

Interesentus pieteikt dalību konkursā aicinām līdz š.g.10.aprīlim, rakstot uz e-pastu:

talantukonkurss@gmail.com

Pēc konkursa oficiālās daļas, visi mīļi aicināti kopīgi svinēt šo pavasara notikumu ar rotaļām, līdzi paņemtajiem groziņiem, draudzīgām sarunām un priecīgu prātu.

LCM piedāvā nakšņošanas iespējas. Lai rezervētu naktsmitni, lūdzu rakstiet uz iepriekš norādīto e-pastu.

Pasākumu rīko:

SAIME
 Latvijas Republikas
 Valsts prezidents

Pasākumu atbalsta:

"Lāčusils" no 1. līdz 5. maijam notika nometne Latvijas jaunsargiem, ko organizēja Jaunsardzes un informācijas centrs. Nometni atklāja aizsardzības ministrs Artis Pabriks. 142 jaunsargi pilnveidoja prasmes lauka kaujas, topografijas, orientēšanās apvidū, ieroča lietošanā. Notika arī iemaņu testēšana saskaņā ar Jaunsardzes mācību paraugprogrammas prasībām četros līme-

nos. Pēc sekmīgas testu nokārtošanas jaunsargi saņēma apliecinājumu par augstākā – 4. līmeņa – iegūšanu. Desmit jaunsargi no 27. jūnija līdz 7. jūlijam piedalīsies Lielbritānijas kadetu vasaras nometnē.

Īsziņas sagatavoja
 Valija Berkina

Kalendārs tapis sadarbībā ar latviesiem.com

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Pasniedz Valsts augstākos apbalvojumus

Valsts augstāko apbalvojumu saņēmējus vieno izcila tēvijas mīlestība, Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas gadadienas priekšvakarā, pasniedzot apbalvojumus, sacīja Valsts prezidents Raimonds Vējonis. Rīgas pili tika godināti cilvēki, kas ir veicinājuši valsts un tautas brīvību. "Cilvēkus, kas ir mūsu tautas spēka nesēji un tās likteņa veidotāji. Un šie apbalvojumi ir augstākais valsts cieņas apliecinājums viņu paveiktajam Latvijā un Latvijai," sacīja prezidents. Par izcilu darbu profesijā, mūža ieguldījumu un panākumiem bagātu darbību Rīgas pili svinīgā ceremonijā kopā tika pasniegti 93 augstākie valsts apbalvojumi. No tiem ar Triju Zvaigžņu ordeni apbalvotas 40 personas, ar Viestura ordeni 14 personas un ar Atzinības krustu – 39 personas.

Valsts prezidents Raimonds Vējonis pasniedz Triju Zvaigžņu ordeni operdziedātājai Sonorei Vaicei

Piektās šķiras ordeni bija nolēms piešķirt mūzikālā ansambļa Čikāgas Pieciši dalībniekiem Janīnai Ankipānei, Armandam Birkenam, Alnim Jūlijam Ceram, Lindai Marutai Kronbergai un Lorijai Cinkusai.

Valsts prezidents Raimonds Vējonis pasniedz Triju Zvaigžņu ordeni legendārās grupas Čikāgas Pieciši dalībniecei Lorijai Cinkusai

Militārā parāde Jēkabpilī

Valsts prezidents Raimonds Vējonis militārajā parādē Jēkabpilī par godu Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas gadadienai uzsvēra, ka ir jāsargā grūti iegūtā Latvijas neatkarība. Šogad tiek atzīmēta Latvijas armijas Simtgade, kas dzima kaujās par Latvijas brīvību laikā, kas bija izšķirošs pagrieziena punkts ne tikai Eiropas, bet arī visas pasaules vēsturē. "Pirmā pasaules kara beigās sniedza iespēju mūsu tautai piepildīt sapni par savu brīvu un

neatkarīgu valsti. Iespēju, par kuŗas izmantošanu mēs samaksājām ar asinīm. Pirms simt gadiem cīnās par Latviju devās un uzvarēja kaŗavīri, kuŗi nedomāja, ka ir varoņi. Mūsu jaunajai armijai trūka ekipējuma un municijas. Tomēr visus – dažādākā vecuma un izcelsmes, tautību un profesiju cilvēkus – vienoja mērķis par mieru un drošību savā brīvā valstī," sacīja prezidents. Viņš atzina, ka Neatkarības kara laikā kopā ar Latvijas armiju cīnījās igauņi, daņi, poļi, franči un briti, turklāt Baltijas valstu neatkarības cīņas bija ilgas un zaudējumi smagi.

4. maiju svin

Apvienotajā Karalistē

Tautieši Apvienotajā Karalistē 4. maiju atzīmēja ar ikgadējo Latvijas kultūras dienu, kas šogad notiek Mansfildā, Vidusanglijā. Lai arī Mansfilda ir viena no vietām, kur par izstāšanos no Eiropas Savienības nobalsoja pat 71%, arī vietējie ar sajūsmu uzņēma gan gājieni, gan koncertu, gan amatnieku tirdziņu. Latvijas kultūras diena tradicionāli iesākas ar gājieni, kur šogad, par spīti nelāgajiem laika apstākļiem, devās rekordliels skaits dalībnieku – 15 deju kopas, četri kori, septiņas teātra trupas un četras folkloras kopas. Svētkos piedalījās gandrīz 400 dalībnieki. Pilsētas centrālajā tirgus laukumā apmeklētāji varēja baudīt ne tikai priekšnesumus, bet arī pagaršot istu latviešu rupjmaizi ar medu.

Rokasspiediens no ārzemēm

Latvijas neatkarības atjaunošanas 29. gadadienā sveiciens Latvijai un latviešiem ar portāla *Latviesi.com* starpniecību sūta mūsu tautieši pasaulē. Keiptaunas bērni novēl labu meža zemeniņu ražu un garšīgu saldējumu! Sarkanbaltarkanus un sportiskus sveiciens svētkos sūta sporta līdzjutēju apvienība *Thunder*. Sveiciens svēkos sūta un aicina Latviju padarīt labāku, taisnīgāku, saliedētāku un baltāku aicina Eiropas Latviešu apvienības vadītāja Elīna Pinto. Skanīgu un priecīgu sveicienu sūta latviešu-franču duets "Viņš un Viņa"!

Jauno Latvijas prezidentu vēlē ārkārtas sēdē 29. maijā

Valdošās koalīcijas partneri ir vienojušies Valsts prezidenta vēlēšanas rīkot Saeimas ārkārtas sēdē 29. maijā, Koalīcijas partijas vienojušās Valsts prezidenta amatam virzīt Eiropas Savienības tiesas tiesnesi Egilu Levitu, pēc partiju pārstāvju tikšanās 15. aprīlī paziņoja premjers Krišjānis Kariņš (JV). Ja Levita kandidātūru atbalstīs četras no piecām koalīcijas partijām, kā arī vismaz četri KPV LV deputāti, tad viņam kopumā ir nodrošinātas 53 balsis.

Vējonis nekandidēs

Valsts prezidents Raimonds Vējonis nolēmis nekandidēt uz otro termiņu augstajā amatā. Šādu lēmumu Vējonis pieņēmis, neraugoties uz Latvijas Zaļās partijas viņam pausto atbalstu. Līdz ar to

pašlaik ir zināms tikai viens potenciālais Valsts prezidenta amata kandidāts – jurists Egils Levits, kuŗu ir apņēmis virzīt vairums valdošās koalīcijas partiju un kuŗam ir solīts vairāk nekā puses deputātu atbalsts. Vējonis pēc tikšanās ar Ministru prezidentu Krišjāni Kariņu (JV) pauda, ka viņa pilnvaru laikā Latvijā ir paveikts daudz – stiprināta valsts drošība, stiprināta latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda, kā arī sāktas reformas vairākās valsts darbības jomās. "Četrus gadus ir intensīvi strādāts Latvijas tautas labā pēc vislabākās sirdsapziņas. (...) Bet, protams, tie ir tikai daži gadi, kas vērsti kopumā uz Latvijas valsts ilgtspējīgumu un labklājības celšanu," sacīja Vējonis.

Satversmes sapulces sasaukšanas gadadienā

Valsts prezidents Raimonds Vējonis apsveikumā Latvijas Republikas Satversmes sapulces sasaukšanas gadadienā norādīja, ka 1. maijs Latvijā vienmēr būs atgādinājums par atbildīgiem lēmumiem un katram ir pienākums aizstāvēt demokrātisko Latviju un rūpēties par kopējo labumu.

Satversmes sapulces sasaukšana 1920. gada 1. maijā simboliski vēstīja par mūsu tautas uzvaru Brīvības cīņās: "Neatkarīgas Latvijas izcīnīšanai Brīvības cīņās bija vajadzīga visas tautas varonība un drosmē. Vēstures notikumi mums apliecina, ka drosmē iestāties par savu valsti ir nepieciešama ik dienas gan lielās, gan mazās lietās, lai neatkarīgā Latvija pastāvētu mūžam un plauktu. Turklāt simboliski 1. maijs kļuvis arī par dienu, kad varam svinēt atgriešanos Eiropas valstu saimē, kuŗai esam piederīgi," sacīja prezidents.

1. maijā aprit 15 gadi, kopš Eiropas Savienībai (ES) pievienojās uzreiz 10 jaunas dalībvalstis, arī Latvija. Toreiz tā bija vērienīgākā paplašināšanās Eiropas Savienības vēsturē, dalībvalstu pulks palielinājās no 15 uz 25 valstīm. Kopš tā laika blokā pievienojušās vēl trīs valstis.

Pāreja uz mācībām valsts valodā atbilst Satversmei

Satversmes tiesa 23. aprīlī par atbilstošām valsts konstitūcijai atzina Izglītības likuma normas, kas paredz pāreju uz mācībām vidusskolā tikai latviešu valodā. Satversmes tiesa pasludināja spriedumu lietā, kas ierosināta par Izglītības likuma normām, paredzot pāreju uz mācībām vidusskolā tikai latviešu valodā. Iepriekš apstrīdētās normas nosaka, ka vispārējo izglītību un profesionālo izglītību iegūst valsts valodā, bet skolas var papildus ieviest mācību priekšmetus, tostarp mazākumtautības dzimto valodu un ar mazākum-

tautību identitāti un integrāciju Latvijas sabiedrībā saistītu mācību saturu. Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams un stājies spēkā pasludināšanas brīdī.

Protestē pret pakāpenisku pāreju uz mācībām latviešu valodā

Tatjanas Ždanokas vadītajai Latvijas Krievu savienībai (LKS) Rīgā bija izdevies pulcēt prāvu skaitu protestētāju pret pakāpenisku pāreju uz mācībām latviešu valodā. Dodoties protesta gājienā pa Baznīcas ielu, protestētāji bija izveidojuši kolonnu no Dailes teātra līdz pat Vecajai Sv. Ģertrūdes baznīcai.

Procesijas priekšgalā bija sastājušies septiņi cilvēki, tostarp Ždanoka, kuŗi turēja lielu plakātu ar uzrakstu: "Krievu skolas – mūsu izvēle."

Ušakovs tiesāsies

Atstādinātais Rīgas domes priekšsēdis Nils Ušakovs (*Saskaņa*) iesniedzis pieteikumu tiesā, apstrīdot vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra Juŗa Pūces (*Attīstībai Par!*) izdoto rīkojumu par viņa atstādināšanu no amata. Rikojumā uzskaitīti Rīgas domes pārkāpumi. Ušakovu pārstāv divi advokāti.

Piemin Černobiļas katastrofu

Aprit 33 gadi kopš lielākās kodolkatastrofas miera apstākļos – Černobiļas avārijas. 1986. gada 26. aprīlī Ukrainas ziemeļos Černobiļas atomelektrostacijā (AES) eksplodēja kodolreaktors, gaisā izmetot milzīgu radiācijas mākonī, kas izplatījās tūkstošiem kilometru attālumā. Radioaktivitāte 200 reizi pārsniedza Hirosimas un Nagasaki bombardēšanu. Likvidēt atomelektrostacijā Ukrainā notikušā sprādziena sekas devās pusmiljons tolaik Padomju Savienībā dzīvojošo –, apmēram 600 tūkstoši cilvēku. Viņu vidū seši tūkstoši gados jauni un spēcīgi cilvēki no Latvijas – šoferi, tehniķi, ārsti. Viens no viņiem – vēlākais Latvijas prezidents (2007–2011), tolaik praktizējošs ārsts Valdis Zatlers.

Valdis Zatlers ir pasaules vēsturē vienīgais valsts prezidents, kuŗš kādreiz piedalījies tehnogēnas kodolkatastrofas seku likvidēšanā.

Plašas militārās mācības Igaunijā

Igaunijā 29. aprīlī sākušās plašas militārās mācības "Pavasara vētra

2019". Tajās piedalās vairāk nekā 9 tūkstoši kaŗavīru un zemessargu no 13 valstīm, tostarp Latvijas. Mācības ilgs līdz 17. maijam. To mērķis ir pilnveidot vienību spējas plānot un vadīt augstas intensitātes militārās operācijas daudz-nacionālā vidē. No Latvijas uz kaimiņvalsti devušies 500 kaŗavīri un zemessargi.

Izveidos Latvijas aizsardzības sistēmu

"Karošu, [darīšu] to, kas būs no manis prasīts konkrētajā gadījumā, bet es nekur prom nebēgšu," atbildot uz jautājumu par rīcību kara gadījumā, sacīja aizsardzības ministrs Artis Pabriks (*A/P!*). Ministri pirmajā darba grupas sanāsmē vienojušies par tālāko rīcību visaptverošas aizsardzības sistēmas izveidei Latvijā. Tuvākajā laikā paredzētas krīzes situācijas mācības ministriju vadītājiem un valdības pārstāvjiem, par kuŗas gūtajiem secinājumiem spriedis 17. jūnijā. Savukārt līdz rudenim plānots izveidot informatīvos bukletus un materiālus internetā iedzīvotājiem. Sistēmas izveidē tiks piesaistīti arī starptautiskie eksperti, tostarp no Somijas.

Nelaieme Ādažos

Nedēļas sākumā Ādažu poligonā, eksplodējot spridzeklim, bojā gājusi Albānijas armijas virleitnante un vēl divi kaŗavīri guvuši ievainojumus. Cietušie Albānijas kontingenta kaŗavīri Latvijā bija izvietoti NATO starptautiskās sadarbības ietvaros.

Talkoja Latvija un ārzemēs

Talkojot 1422 vietās Latvijā un ārpus tās, visrosīgākie Lielās talkas dalībnieki bijuši Pierīgā, aģentūru LETA informēja Lielās Talkas sabiedrisko attiecību pārstāve Gita Sauka. Viņa piebilst, ka talkotāji bijuši aktīvi ikvienā Latvijas nostūrī, jo šogad tika pieteiktas 1422 talkošanas vietas, no kuŗām 10 bija ārpus Latvijas.

Ministru prezidents Krišjānis Kariņš un Eiropas Komisijas viceprezidents Valdis Dombrovskis piedalās Lielajā talkā valsts sociālās aprūpes centra Rīga teritorijā // Foto: LETA

Ši ir pirmā reize, kad Skotijā dzīvojošie latvieši piedalījās Lielajā talkā. Ziemeļskotijas pilsētas Aberdinas apkaimē talcinieki kopīgiem spēkiem sakopa apkaimes netīrāko vietu.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Par Gaiziņkalna virsotnes dāvinājumu Latvijai

ASV dzīvojošie Gaiziņkalna mantinieki jau pirms trim gadiem nolēma Latvijai Simtgadē uzdāvināt Latvijas augstāko virsotni. Taču dāvinājuma ligums joprojām nav noslēgts, jo tam izrādījies daudz juridisko šķēršļu, turklāt arī dāvinātāja izvirzījusi jaunus nosacījumus, kuŗu izpildī valsts uzskata par pārāk dārgu. Gaiziņkalna īpašnice Inese Apele plāno ierasties Latvijā, lai turpinātu šobrīd strupceļā nonākušās sarunas. Ja neizdosies vienoties par kompromisu, par jomu atbildīgais vides attīstības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce (A/P) pieļauj, ka dāvinājumu Latvija varētu arī nepieņemt, vēsti LNT Ziņas.

Starptautiskais koŗu konkurss "Rīga dzied"

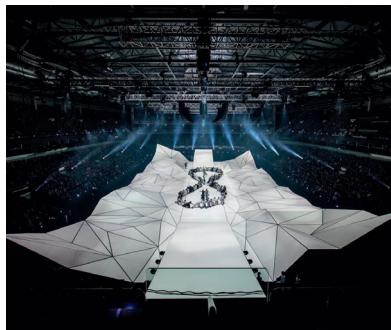
No 1. līdz 5. maijam Rīgā norisinājās Pirmais Starptautiskais koŗu konkurss "Rīga dzied". Centrālais notikums bija konkurss "Imanta Kokara kora balva". Konkurss sākās ar etnomūzikas grupas "Tautumeitas" priekšnesumu. Konkurss šogad piedalījās labākie koŗi no 11 pasaules valstīm. Latvijai pārstāvēja piecas koŗu kopas. Festivāla mērķis ir godināt mūžībā aizgājušā diriģenta Imanta Kokara piemiņu, kuŗš vienmēr vēlējies Rīgu padarīt par starptautisku koŗistu pilsētu.

Sapni par lieliem koŗu sarīkojumiem Rīgā savulaik loloja leģendārais diriģents Imants Kokars. Tas sāka īstenoties pirms pieciem gadiem, kad Rīgā notika Pasaules koŗu olimpiāda, kam dažus gadus vēlāk sekoja Eiropas koŗu olimpiāda, un nu izveidots jauns konkurss tieši ar Rīgas vārdu, kas notiks reizi divos gados.

Atzinība deju lielizrādei "Abas Malas"

Multimedialā deju lielizrāde "Abas Malas" ieguvusi galveno balvu Baltijas un Ziemeļvalstu sarīkojumu sacensībās *Baltic-Nordic Event Awards* kategorijā "Labākais kultūras sarīkojums". *Baltic-Nordic Event Awards* uzvarētājs tika izvēlēts no trim finālistiem, starptautiskajai žūrijas locekļu komandai vērtējot klātienē trīs minūšu prezentāciju par sarīkojumu.

Ventpili uzstādītas pasaulē lielākās klavieres

Pie unikāla mūzikas instrumenta tikusi Ventpils. Mūzikas skolas koncertzālē uzstādītas pasaulē lielākās klavieres – tās ir gandrīz piecus metrus augstas.

To izgudrotāja – latviešu izcelsmes klavierbūvētāja Dāvida Kļaviņa radītais mūzikas instruments no ierastajiem atšķiras ne tikai ar savu izmēru, bet arī skanējumu. Iepriekš pasaulē augstākās klavieres atradās Vācijā. Arī tās būvēja šo klavieru izgudrotājs Dāvids Kļaviņš, un tās ierakstītas Ginesa rekordu grāmatā. Tagad uz šo godu varēs pretendēt Ventpils. Koncerta klavieres ir 4,7 metrus augstas. Lai sasniegtu klaviatūru, pianistam jāuzkāpj pa speciāli izbūvētām kāpnēm. Klavieru ekskluzivitāti rada rezonators un stīgu garums – garākā ir 3,9 metri.

Pasaules labākie iluzionisti Rīgā satiekas uz vienas skatuves Pirmo reizi Rīgā 10. un 11. maijā *Arēnā Rīga* astoņi pasaules labākie iluzionisti satiksies uz vienas skatuves un prezentēs jauno programmu *The Illusionists*.

Šovā piedalīsies astoņi pasaules labākie iluzionisti: burvju meistars Luiss de Matoss, apmānītājs Džeimss More, neaizmirstamais Enzo, izbēgšanas meistars Endriju Basso, manipulators Ju Hodžins, izgudrotājs Kevins Džeims, kā arī pārveidotāji Sos un Viktorija.

Parīzē demonstrē Pakalniņas dokumentālās filmas

No 3. maija divu nedēļu garumā Pompidū centrā, Parīzē, tiek

demonstrēta režisores Lailas Pakalniņas dokumentālo filmu retrospektīva – 20 filmas, kas tapušas apmēram 30 gadu laikā. Programmā iekļautas 20 filmas hronoloģiski sākas ar 1991. gadā uzņemto Maskavas kinoinstitūta diplomdarbu "Veļa", kas vēlāk kopā ar īsfilēm "Prāmis" (1994) un "Pastš" (1995) izveidoja nu jau chrestomātisko "Pakalniņas trilogiju", kas atnesa režisorei arī pirmo lielāko starptautisko atzinību.

Izstāde Itālijā "Latvija un Itālija – 100 draudzības gadi"

24. aprīlī Latvijas Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa oficiālās vizītes un Latvijas dienu Itālijā laikā Romas nacionālajā studiju institūtā (*Instituto Nazionale di Studi Romani*) tika prezentēta izstāde "Latvija un Itālija – 100 draudzības gadi", kuŗu kā Latvijas valsts Simtgades projektu ir veidojusi Latvijas vēstniecība Itālijā kopā ar sadarbības partneriem Latvijā un Itālijā. Vēstniece Solvita Āboltiņa savā uzrunā piekrita profesora Gaetano Platania teiktajam, ka, neskatoties uz ģeogrāfisko attālumu, saiknēm starp Latviju un Itāliju, Latviju un Romu ir dziļas vēsturiskas saiknes, kuŗas mēs varam turpināt apziņāties. Šīm saiknēm ir arī nākotnes attīstības iespējas, kuŗas mēs ikviens savā veidā varam īstenot. 1938. gada 3. martā Latvijas vēstnieks Itālijā Arnolds Spekke ir teicis runu Romas nacionālajā studiju institūtā, uzsverot, ka "jūras veido kultūras apļus, un tas lielā mērā attiecas uz Vidusjūru. Nevienu pie jūras dzīvojošu tautu, kuŗa spēj izmantot šo situāciju, nevar uzskatīt par mazu tautu".

Apstiprināts Dziesmu un deju svētku padomes sastāvs,

kuŗā darbosies valsts, pašvaldību, kultūras organizāciju, nevalstisko organizāciju pārstāvji un kultūras nozaru eksperti. Par Pasaules Brīvo latviešu apvienības pārstāvi ievēlēja Londonā dzīvojošā dziedātāja, diriģente un pedagoģe Lilija Zobens. Jauno padomi veido kultūras ministre Dace Melbārde, iz-

glītības un zinātnes ministre Ilga Šuplinska, finanču ministrs Jānis Reirs, Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas pārstāve, deputāte Inguna Ribena, Rīgas domes priekšsēža pienākumu izpildītājs Oļegs Burovs u. c.

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

UNGĀRIJA. 3. maijā Budapeštā Latvijas vēstniecībā uz Baltā galdauta svētkiem pulcējās Ungārijā dzīvojošie tautieši un viņu ģimenes locekļi, lai svinīgā gaisotnē atzīmētu 4. maija Neatkarības deklarācijas pieņemšanas gadadienu. Pasākumu ar uzrunu atklāja Latvijas vēstnieks Ungārijā Vilmārs Heniņš, klātesošajiem uzsverot Neatkarības deklarācijas nozīmi ceļā uz Latvijas valstiskuma atjaunošanu.

Sarīkojuma turpinājumā koncertu sniedza viesi no Latvijas – Rīgas Juglas vidusskolas zēnu koris un tautas deju kopa "Juglēni". Koncerta "Daudz laimes, Latvija!" programmā bija iekļauts 2020. gada Skolēnu dziesmu un deju svētku repertuārs.

ČEHIJA. Vēstniece Gunta Pastore Kārļa universitātē Prāgā kopā ar Lietuvas vēstnieku Edvīlu Raudoniķi uzrunāja starptautiskās konferences "Čehijas baltistika 1918 – 2018" dalībniekus. Vēstniece pauda gandarījumu, ka konference notiek, atzīmējot Baltijas valstu un Čehoslovākijas neatkarības Simtgades.

KRIEVIJA. 26. aprīlī Latvijas vēstniecības telpās notika Latviešu kultūras biedrības Maskavā trīsdesmitgadiem veltīts svinīgs sarīkojums, kuŗā vēstnieks biedrībai pasniedza Ministru prezidenta Atzinības rakstu par pašizliedzīgu ieguldījumu latvisko kultūras vērtību un tradīciju stiprināšanā. Vēstnieks Māris Riekstiņš, sveicot klātesošos viesus, uzsvēra, ka līdz ar neatkarības atjaunošanu biedrība pašizliedzīgi iesaistījusies Latvijas valstij svarīgos kultūras un izglītības veicināšanas sarīkojumos, kā arī sniegusi palīdzīgu roku vēstniecības kultūras aktivitāšu rīkošanā. • 25. aprīlī Maskavas Starptautiskā kinofestivāla nedēļas laikā vēstniecību apmeklēja Dzintra Geka-Vaska, kuŗa savu jaunāko Latvijas Simtgades dokumentālo filmu "Kurts Fridrihsons" (2018) izrādīja ne tikai kinofestivāla viesiem, bet arī vēstniecības sadarbības partneriem.

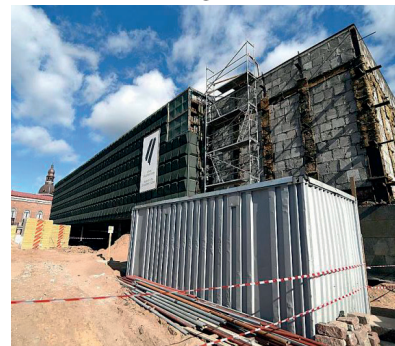

FRANCIJA. 24. aprīlī Latvijas vēstniecība Francijā rīkoja kino vakaru vēstniecības telpās un demonstrēja Kristīnes Želvas filmu "Mērijas ceļojums" (2018). Filmas izrādē piedalījās filmas režisore Kristīne Želve, kuŗa stāstīja par filmas idejas rašanos un tās tapšanu, dodot dziļāku ieskatu filmas sižetā, kā arī atbildot uz skatītāju jautājumiem.

Latvijas vēstnieks Francijā Imants Lieģis pirms filmas demonstrēšanas uzsvēra Mērijas Grīnbergas pašizliedzību un nesavtību, kas ietekmēja Latvijas kultūras mantojumu, jo, pateicoties viņai, Latvijas mūzejos šobrīd nav tukšas sienas.

Okupācijas mūzeja pārbūve ieilgs...

Vismaz par trim mēnešiem paildzināsies Okupācijas mūzeja pārbūve un, visticamāk, 5,2 miljonus eiro vērtais projekts arī sādardzināsies. Tas tādēļ, ka būvdarbu laikā ekspertiem radušās šaubas par padomju laikā izbūvētās ēkas konstrukciju drošību un atbilstību mūsdienu būvniecības standartiem. Ēkas īpašnieks – "Valsts nekustamie īpašumi" – pasūtījis papildu ekspertīzi un būvniecības gala termiņš pagarināts līdz 30. septembrim. Okupā-

cijas mūzejs tikmēr turpina mitināties pagaidu telpās.

Vāks ziedojumus Brīvības pieminekļa izgaismošanai

Brīvības pieminekļa izgaismošanas fonds sāk jaunu labdarības kustību "Gaisma mūsu brīvībai!", aicinot ikvienu ziedot, lai tiktu izgaismots Brīvības piemineklis. Kopumā Brīvības pieminekļa izgaismošanai būs nepieciešami ievērojami līdzekļi, un, lai aprēķinātu precīzās izmaksas, fonds sākotnēji veiks projekta skīču izstrādi, kam vajadzīgi 18 000 eiro. Bijušais Valsts prezidents Valdis Zatlers pērn ar domubiedru grupu dibināja Brīvības pieminekļa izgaismošanas fondu, lai tiktu izgaismots Brīvības piemineklis un sakārtota likumdošana par to. Fonds jau paveicis pirmos darbus. Brīvības piemineklim pirmo reizi tā vēsturē veikta digitālā uzmērīšana.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

SALLIJA BENFELDE

Par Kazu, kas uzkāpa debesīs

Aprīlī pirmizrādē Latvijā piedzīvoja Laimas Žurginas dokumentālā filma "Kaza kāpa debesīs" – par pagājušā gadsimta 60. gadu jauniešiem, brīvdomātājiem un bohēmas mīļotājiem, kuri pulcējās mazā Vecrigas kafējnīcīnā, kas bija iesaukta par "Kazu". Šī vieta joprojām apvīta leģendām, mītiem un humoristiskiem nostāstiem, kaut gan tās jau sen vairs nav. Nav arī āra kafējnīcas "Putnu dārzs", kur daudzi jaunie, talantīgie brīvdomātāji pulcējās pēc "Kazas" slēgšanas, tur tagad atrodas viesnīca "Hotel de Rome", bet leģendas, protams, dzīvo.

Filma tapusi ilgi, gadus desmit, jo trūka fināncējuma, savu artavu ieguldījuši draugi un domubiedri. Filmā ir arī atgādes par pasaules notikumiem, kas ietekmēja sešdesmito gadu dzīvi un politiku. Filmēta materiāla arhīvos par "Kazu", protams, nav, bet ir tā laika fotografijas un atmiņas, ar kurām filmā dalās tā laika "kazisti". Lai kā, ir rūpīgi savākts materiāls, kas kļuvis par tā laika liecinieku.

Vai filma ir paaudzes portrets? Manuprāt, gan jā, gan nē. Laima Žurgina par savas filmas varoņiem izvēlējusies tos, kuri savu iekšējās brīvības garu nezaudēja ne toreiz, ne tagad.

Vienā no filmas pirmizrādēm, Cēsīs, tika pieminēta Māras Zālītes rakstītā: "Jūs, kas ne putni, no Putnu dārza". Šī dzejoļa citāts ir no 1979. gadā izdotā dzejnieces krājuma "Rīt varbūt" un tam ir mazliet tāda kā nolemības pieskaņa:

"Jūs, kas ne putni, no Putnu dārza, skatieties – flokši pārzied. Gribējām mākoņus mazgāt, bet Daugavas acij eļļaina varavīksnene.

Filmas režisore Laima Žurgina kopā ar "Pērkonu" mūziķiem Juri Kulakovu un Raimondu Bartaševiči // Foto: Aivars Liepiņš

Jūs, kas ne putni, no Putnu dārza, skatieties – flokši pārzied. Mūsu slaidie pirksti spēlē uz cigaretēm kā vijolēm. Pelni ir mūsu mūzika.

Jūs, kas ne putni, no Putnu dārza, skatieties – pārzied, pārzied..."

Un tomēr – flokši nepārziedēja un Kaza uzkāpa debesīs, kaut viegli tas nebija. Jā, gleznotāja Maija Tabaka filmā saka, ka bija arī tādi, kas nodzērās vai nopļāpāja savu laiku, neko nedarot. Juris Zvirgzdiņš savās atmiņās par "Kazu" saka: "Nē, tie nebija zemē nosviesti gadi, šodien es ne par kādu naudu (kam šodien būtu vajadzīgi padomju rubļi? Joks.) nemainītu tos astoņus gadus, ko pavadīju "Kazā". Protams, ne visi izturēja šo bohēmas dzīvi – dažus salauza čeka, citi nodzērās, vēl citi, noguruši no šīs relatīvās brīvības, atgriezās, jā,

kur? Reālajā dzīvē ar visām no tā izrietošajām sekām... Kāds tas būtu, kā tagad saka, tas sausais atlikums? [...] Par sevi – vismaz man "Kazā" pavadītie gadi deva ja ne brīvību, tad tās ilūziju, un kurš spēj tās strikti nodalīt?"

Patiesībā ļoti daudzi no toreizējiem brīvdomātājiem ir kļuvuši par stipru, pat fundamentālu Latvijas kultūras daļu, un par viņiem stāsta filma: Imants Kalniņš un Imants Lancmanis, Maija Tabaka un Māra Ķimele, Laima Eglīte, Augustīns Delle, Biruta Delle, Viktors Kalniņš, Modris Tenisons, Uldis Bērziņš, Janis Rokpelnis, Māris Bišofs, Eizens Valpēteris, Juris Zvirgzdiņš, Māra Brašmane un daudzi citi. Protams, filmu tās skatītāji vērtē dažādi – vieni ar ironiju teic, ka okupācija palīdzējusi tapt mākslai, citi – ka mūsdienās nav cenzūras, bet ir naudas vara un tās ietekme, kas iekšējo brīvību apdraud ne mazāk, vēl citi bilst, ka

Kazists, rakstnieks Juris Zvirgzdiņš // Foto: Aivars Liepiņš

talantīgie un stiprie kaut ko rada vienmēr, neatkarīgi no laika, cenzūras un naudas. Vismaz daļēji tam tiešām var piekrist, jo katrā paaudzē ir talantīgie, brīvdomātāji un sava ceļa gājēji, bet ne visi spēj pastāvēt, izdzīvot un radīt. Un vēl – šodien Latvijā būt neatkarīgam brīvdomātājam nenozīmē tapt vajātam no drošības dienestiem un tikt ieslodzītam. Toreiz ātri vien varēja nokļūt čekas pagrabos un pēc tam arī "psihēnē", kur smadzenes tika iznīcinātas ar piespiedu ārstēšanu. Un kaut arī ar "tīro mākslu" šodien izdzīvot izdodas retājam

ne tikai Latvijā, un nākas meklēt arī algotu darbu, iekšējā brīvība, kas ir radošā gara pamatā, vai nu ir, vai tās nav.

Neņemot spriest par filmas mākslinieciskajām kvalitātēm, lai to dara kinokritiķi, bet to noteikti ir vērts redzēt, ja rodas tāda iespēja. Manuprāt, filmas vērtība slēpjas gan tajā, ka tā saglabā daļu vēstures, gan tajā, ka tā atgādina – viss sākas ar brīvības izjūtu katrā no mums, ar spēju to nepazaudēt starp varu, naudu, izdevīgumu un arī nogurumu. Brīvība ir izvēle, ne dāvana, un tā jāprot glabāt.

Piešķirtas LĀZA stipendijas medicīnas studentiem 2019

Latviešu Ārstu un Zobārstu Apvienība
The Latvian Medical and Dental Association

Visiem spēkiem veicināt veselības aprūpi un zinātnē iesaistīto studentu, rezidentu, ārstu un zobārstu izglītību un sadarbību.

Latviešu ārstu un zobārstu apvienības (LĀZA) stipendiāti 2019 ir zināmi. Profesora Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda stipendiju 1000 USD apjomā šogad ieguvuši četri Latvijas medicīnas augstskolu vecāko kursu studenti – **Elīna Zvaigzne** (RSU/6. kurss), **Dmitrijs Grigorjevs** (RSU/6. kurss), **Sandra Cipkina** (RSU/6. kurss), **Mareks Marčuks** (RSU/6. kurss) un **Ieva Muižniece** (RSU/6. kurss). Fināncējumu Ievas Muižniecei atbalstam kā mērķa ziedojumu bērnu psihiatrijas veicināšanai Latvijā sniegusi **Lauma Upelniece-Katis** no ASV. Profesora Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda veicināšanas stipendijas (500 USD) ieguvuši – **Artūrs Šilovs** (RSU/6. kurss), **Elizabete Stašāne** (RSU/6. kurss), **Jana Višņevska** (LU/5. kurss) un **Laura Blūzmane** (RSU/5. kurss).
Gūt var dodot – šie Raiņa reiz

teiktie vārdi gūst papildījumu LĀZA un tās atbalstītāju darbos.

Konkursa otrās kārtas intervijas notika 24. aprīlī P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā. Ar pretendentiem runāja Dr. Uģis Gruntmanis, Dr. Zaiga Alksne-Phillips, Dr. Edīte Lazovska, Dr. Kamena Kaidaka un vēsturnieks Mārtiņš Vesperis. Visi pretendenti apliecināja savu mērķtiecību un centību ceļā uz ārsta profesiju. Konkurence bija sīva. Liela nozīme vērtējuma svaru kausos bija rekomendāciju sniedzēju ieteikuma vēstulem.

Prof. Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda stipendijas pasniegs P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā 5. jūnijā plkst. 16 svinīgā noskaņā, klātesot LĀZA valdei, LĀZA biedriem un viesiem. Aicinām visus LĀZA stipendiātus tikt šai dienā, lai dalītos domās un iespaidos.

Internists, nefrologs, medicīnas terminologs un filozofs profesors Ilmārs Lazovskis (1931 – 2003)

Sveicam stipendiātus un novēlam visiem pretendentiem iegūt plašu redzesloku un nepazaudēt aizrautību un patiesumu, ar kādu sāks ceļš medicīnā.

Profesora Ilmāra Lazovska Medicīnas fonds radies, godinot

ārsta Ilmāra Lazovska (1931–2003) piemiņu. Fondu drīz pēc profesora nāves izveidoja ārsts Ēriks Niedrītis (Ņujorka), kurš ir arī tā vadītājs. LĀZA regulāri vāc ziedojumus fonda sekmīgai darbībai. 2005. gadā tika pasniegtas pirmās profesora Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda stipendijas, kuŗas saņēma pieci Latvijas Universitātes un Rīgas Stradiņa universitātes medicīnas studenti. Fondu finānciāli atbalsta arī Ojāra Veides fonds, LĀZA biedri un citi ziedotāji.

Fonda mērķis ir atbalstīt vecāko kursu medicīnas studentu centienus apgūt ārsta profesiju un vēlmi strādāt savā profesijā Latvijā. Stipendijas tiek piešķirtas Latvijā studējošiem vecāko kursu medicīnas studentiem, kam ir ne tikai labas sekmes mācībās, plašs interešu loks, bet kas arī savu turpmāko dzīvi ir nolēmuši saistīt ar ārsta profesiju Latvijā, stiprinot un uzlabojot medicīnisko aprūpi valstī. Stipendija 500-1000 USD apjomā tiek piešķirta 3-5 pretendentiem

katru gadu. Kopš 2016. gada tiek piešķirtas arī veicināšanas stipendijas. Pieteikumus izvērtē un lēmumu pieņem profesora Ilmāra Lazovska Medicīnas fonda stipendiju komisija.

Atgādinām, ka līdz 15.09.2019. var pieteikties Ojāra Veides fonda stipendijām.

Plašāk par LĀZA un iespējām atbalstīt medicīnas izglītību www.lazariga.lv

LĀZA vieno ārzemēs un Latvijā dzīvojošos ārstus un zobārstus, kā arī citus veselības nozares profesionāļus, zinātniekus un darbiniekus kopējam mērķim – visiem spēkiem veicināt veselības aprūpi un zinātnē iesaistīto studentu, rezidentu, ārstu un zobārstu izglītību un sadarbību. To dibināja 1947. gadā Eslingenā trimdā devušies latviešu ārsti.

Kamena Kaidaka,
LĀZA biroja vadītāja Latvijā
laza@lazariga.lv
+371 29121922
www.lazariga.lv

“Par ko man bēdāties, dārling?!”

Astrīda Jansone intervijā Ligitai Kovtunai

Jau gandrīz trīs gadu garumā *Laikā* parādās tavi stāsti par jauniem, uzņēmīgiem un patriotiskiem cilvēkiem – trimdas bērnu atvasēm, kas pārcēlušies uz pastāvīgu dzīvi Latvijā. Daļa no šiem stāstiem jau apkopoti un sagatavoti izdošanai grāmatā, un tam pietrūkst vien tāda nieka kā tās pašas naudiņas. Varbūt aicināsim tautiešus nākt talkā un ar saviem iepriekšējiem pasūtījumiem palīdzēt to izdot?

Tas būtu vienkārši lieliski, jo šie stāsti – bet, galvenais, šie cilvēki, manu aprakstu varoņi – ir patiešām fantastiski, iedvesmojoši. Par šādiem jauniem cilvēkiem ir jāstāsta, no viņiem jā mācās. Tas ir mūsu visu lepnums, tā ir mūsu nākotne.

Biju izbrīnīta, cik viņu daudz – tavā sarakstā ir 127, bet esot jau vēl. Grāmatā pagaidām iekļauti 49 stāsti. Kā tu šos jauniešus atradi?

Cits caur citu pastāstīja, un tā tas kamolītis ritinās. Man pašai šis darbs – iztaujāt un aprakstīt savus varoņus – ir tik ļoti pie sirds, ka rakstīšana iet no rokas. Turklāt, es diezgan ātri rakstu. Tie ir tik aizraujoši brīži, kad viņus sazvanu, kad viņi pie manis atnāk, mēs runājamies, es jauniešu stāstus ierakstu diktofonā, tad vēl pameklēju papildu informāciju, un stāsts gatavs. Galvenais, lai viņi atrod mūsu sarunai laiku, jo visi jau ir ļoti aizņemti.

Vai ir kāds, tavuprāt, īpašs, pārsteidzošs stāsts?

Nevaru teikt, ka kāds būtu mani īpaši pārsteidzis, bet ārkārtīgi miļš man ir Kārlis Cerbulis, kuŗu atceros vēl no tā laika, kad kopā “demonstrējām” Madridē un gājām nodot asinis, solidarizējoties ar Māri Ķirsonu, kuŗš 1983. gadā EDSK konferences laikā lēja savas asinis uz PSRS karoga. Kārlis līdz ar citiem jauniešiem nonāca cietumā, un tad nu es tiekoties mēdzu pajokot:

“Mans miļlais cietumniek!” Savukārt ar Vitu Tēraudu tikāmies Vīnes konferencē 1982. gadā. Tur pirmoreiz mūžā vaigā skatījām istu čekistu, tas bija Neilands.

Ši būs tava ceturrtā grāmata – pirms dažiem gadiem iznāca “Dārlinga likloči” – par pašas dzīvi un darbošanos Amerikas latviešu organizācijās, “Tie labie ļaudis” – par Vitolu fonda ļaudīm. Kas bija pirmā?

“Vēl viens sapnis” – par viesnīcu “Radi un Draugi”, kur biju pirmā komercdirektore un īstenībā jau arī “nokristīju” to. Par nosaukumu bija strīdi, bija vairāki priekšlikumi, kā, piemēram, “Mūsmājas”. Man izdevās pārliecināt, ka vajag kaut ko tādu, kas paliek prātā, nu, teiksim, atbildot uz jautājumu: “Kur tad svinēji savu dzimšanas dienu?”, varētu sacīt: “Pie radiem un draugiem Rīgā!” Vai nav skaisti?

Šis sapnis nu jau gan būs izsapņots, jo – “Radus un Draugus” pārdod...

Man ir ļoti, ļoti žēl! Pirmām kārtām tāpēc, ka tiek nodots “Radu un Draugu” dibinātāja Ādolfa Sīļa sapnis, viņa ideja: sakārtot vienu vietu Vecrīgā un atstāt šo namu latviešiem un Latvijai, lai latviešiem būtu darbavietas un no ienākumiem – labums Latvijai. Es bieži domāju, ka Ādolfs kapā griežas kā vilciņš, jo “Radi un Draugi” bija dāvana Latvijai un nu ar šo dāvanu kāds bezatbildīgi izrīkojas.

Atminos, kā mēs strādājām – kā viena ģimene. Veiksmīgi strādājām, jo jau pēc pāris mēnešiem viesnīcā bija 90% piepildījums. Cik zinu, viesnīca finansiāli veiksmīgi darbojas vēl joprojām. Kam un kāpēc celās roka to pārdot – tā man ir mikla.

Kādu tu atceries Ādolfu Sīli?

Viņš bija ļoti stingrs, bet burvīgs kungs! Īstens latvietis, kuŗš bezgala mīlēja Latviju un visādi centās atbalstīt. Jāpiemin vēl viens kungs no Ādolfa līdzgaitniekiem – mans onkulis Alfons

Astrīda Jansone: “Man ir ļoti, ļoti žēl! Pirmām kārtām tāpēc, ka tiek nodots “Radu un Draugu” dibinātāja Ādolfa Sīļa sapnis, viņa ideja: sakārtot vienu vietu Vecrīgā un atstāt šo namu latviešiem un Latvijai, lai latviešiem būtu darbavietas un no ienākumiem – labums Latvijai. Es bieži domāju, ka Ādolfs kapā griežas kā vilciņš, jo “Radi un Draugi” bija dāvana Latvijai un nu ar šo dāvanu kāds bezatbildīgi izrīkojas.”

Liepiņš, kuŗš arī mani uzaicināja vadīt viesnīcu.

Tu jau pati arī nodarbojies ar labdarību – Vitolu fondā un Latvijas Bērnu fondā, sadarbības programmā “Drošais tilts”, ko īsteno ALA.

Pēc tām divām liktenīgajām nedēļām 1975. gadā, kad pirmoreiz atbraucu uz Latviju, kādu laiku “raudādama vien staigāju”, kamēr izdomāju, ka ir pašai jā piedalās, jāatbalsta un vispār – jābrauc šurp! Kad Alfons uzaicināja darbā, abi ar dzīvesbiedru Laimoni ieradāmies Rīgā, bet – es biju aizņemta darbā, savukārt Laimonītis nevarēja savu vietu te atrast un aizbrauca atpakaļ. Pēc divarpus gadiem es viņam sekoju, atgriežoties Amerikā. Viesnīcas “grožus” atdevu Mārtiņam Zandbergam. Laimonītis pēc pāris gadiem aizgāja Mūžībā, bet es, pa vidam vēl pastrādājusi ALAs birojā Amerikā, 2003. gada 9. maijā pārcēlos uz Latviju pavisam.

Un neesi to nekad nožēlojusi? Nevienu minūti! Nemaz negribu par tādām lietām runāt!

Vai tad Latvijas problēmas tev nemaz netraucē? Vai nemaz nebēdājies?

Par ko man bēdāties, dārling! Man te nekādu problēmu nav.

Apkārt fantastiski cilvēki, lieliska ģimenes ārste, un tu pati redzi, cik skaistā dzīvoklī es varu atļauties dzīvot! Pēc gada man apritēs 90, un es jau plānoju lielu balli.

Bet, kā var izlasīt “Dārlinga likločos”, gludi vien ar “latviešu lietu” tev nav gājis – labu laiciņu biji tā kā pagājuši nost. Kas tam bija par iemeslu?

Tas “pēdējais piliens” bija tolaik, kad Klīvlāndē “apvienojoties divām draudzēm, sanāca trīs” – es nepārteicos! Sadusmojos, un abi ar savu Laimonīti desmit gadus trīs četras reizes nedēļā dancojām amerikāņu dejas. Un tad – 1974. gadā, kad mana jaunākā māsa Lilita posās precēties ar Riču Spuri, abi bija atbraukuši uz Latviju. Pēc brauciena izstāstīja man brīnumainas lietas, ko man noteikti vajagot redzēt. Atbraucu un, atgriezusies Amerikā, atdevu visas savas amerikāņu danču kleitas, kļuvu par super – superlatvieti un iestājos visās iespējamās latviešu organizācijās, kur joprojām esmu mūža biedre. Tad vēl Ģirts Zeidenbergs aizveda mani uz ALAs kongresu Čikāgā, kur ieguvu jaunus domubiedrus. Un arī pretiniekus, kas man pārmeta, kā es varot “tikties ar Latvijas komunistiem”. Par iemeslu bija

arī tas, ka savās mājās uzņēmu Latvijas aktierus. Atminos, Lidija Freimane teica: “Astrīdiņ, mēs aizbrauksim, bet kā tev te ies?” Un Uldis Dumpis, redzēdams “superletiņu” protestus pie latviešu nama, kad tur bija ieradušies dzimtenes aktieri, domīgi teica: “Redzi nu, kā mums iet ar to brīvību – vai jūs te esat brīvi, ja jums nav brīv iet uz teātri, un vai mēs tur esam brīvi, ja mums nav brīv iet uz baznīcu?!”

Tavas raibās dzīves pieredzējumu iespaidā tapušas arī piecas lugas: “Pagātnes ēnā”, “Nu mums abiem jāšķiras”, “Atkal svešinieki”, “Vai, dienī, ko nu?” un vēl arī turpinājums Annas Brigades “Čaukstenēm” – “Čaukstenū mazmeitas Amerikā”.

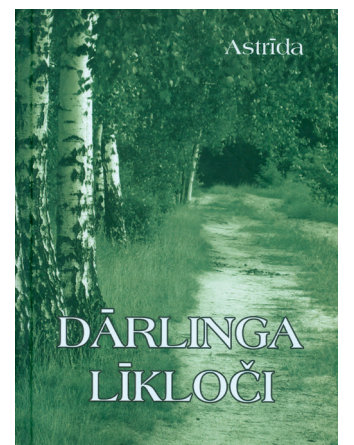
Tai pēdējai iedvesmu deva kundzes, kas pārspilēti lielījās ar savu latviskumu. Manas “varones” tad nu polkas soli gāja pa virtuvi un stāstīja, ka viņu peldbaseinos rotājas latviski raksti... Man pašai patīk uz problēmām paraudzīties ar humoru, un es augstu vērtēju cilvēkus, kas ar humoru prot paraudzīties uz dzīves sarežģījumiem.

Bet kaut kas taču nopietni sāp arī?

Sāp gan – tas, ka mūsu tautai, kā man šķiet, nekā nav pa prātam, ka nevaram būt vienoti. Lai saka, ko grib par Kārli Ulmani, bet – ko citu viņš savulaik varēja darīt ar to Saeimas “tirgu”?! Tā paša iemesla pēc joprojām dziļi cienu Valdi Zāteru.

Lielas cerības šobrīd saistu ar Egilu Levitu kā, iespējams, nākammo Valsts prezidentu – tad mums gan premjerministrs, gan prezidents būs uz mata tādi, kādus esam pelnījuši, jo abi ir izglītoti un inteligenti cilvēki, kuŗi labi zina, kas notiek Latvijā. Tad būsīm uz pareizā ceļa. Starp citu – arī Krišjānis Kariņš ir manas topošās grāmatas – “Trimdas bērnbērni” varoņu vidū.

“DĀRLINGA LĪKLOČI” – grāmata par trimdas tautietes dzīvi un darbu Amerikā un pēc atgriešanās Latvijā.

Astrīda Jansone dzimusi 1930. g. martā Doles salā, 1944. g. sācies bēgļu ceļš uz Vāciju, tad – dzīve ASV. Grāmata izdota 2014. gadā, 392 lpp., bagātīgi ilustrēta.

Čeku par USD 25,- sūtiet Inesei Zakis 6051 A Sun Blvd #604 St. Petersburg, Florida 33715, USA

Grāmatu var iegādāties arī redakcijā, Rīgā, Gertrūdes ielā 27, tālr. +371 29439423

ATBALSTĪSIM JAUNO GRĀMATU!

Astrīda Jansone. Trimdas bērnbērni Latvijā – grāmata par trimdas latviešu jaunākās paaudzes cilvēkiem, kas pārcēlušies uz dzīvi Latvijā, ticot valsts nākotnei un iesaistoties tās celšanā.

Grāmata cietos vākos, apm. 200 lpp. ar foto. Izdošanai nepieciešamā naudas summa – 3000 ASV dolari par 500 eksemplāriem.

Pasūtīniet grāmatu sev un savējiem, arī savas dzimtas puses skolai vai bibliotēkai!

Paredzētais izdošanas laiks – š.g. septembris – oktobris. Grāmata tiks izdota serijā “Laika grāmata,” ko veido *Laika* redakcija.

Aicinām Jūs ar savu grāmatas pasūtījumu atbalstīt šī vērtīgā darba klajā nākšanu!

Čekus ar norādi “A. Jansones grāmatai” sūtiet Inesei Zakis, 6051 A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715.

Maksa par 1 eks., t.sk. pasta izdevumi uz ASV – 25 ASV dolari.

Tuvāka informācija, sazinoties ar redakciju: tālr. +371 29439423 (Ligita)

Lasīsim, dāvināsim, atstāsim vēsturei!

Citādi mēs nevarējām!

DAINIS MJARTĀNS

Par latviešu jauniešu pretpadomju darbību astoņdesmitajos gados

Laikā, kad mēs vētām Valsts drošības komitejas (VDK) ziņotāju kartotēku un lasām intervijas ar čekas ziņotājiem, kas cenšas pārliecināt, ka nav veikusi ziņotāju funkcijas vai vispār paūz izbrīnu par visus savervēšanu, esmu nolēmis pastāstīt par jauniešiem, kas savulaik izvēlējās iet citu ceļu.

Astoņdesmito gadu sākums bija laiks, kad Latvijas PSR VDK pievērsa īpašu uzmanību trimdas latviešu darbībai Latvijā un uzsāka plašu cīņu ar pretpadomju noskaņojumu sabiedrībā. 1982. gada 3. aprīlī par pretpadomju literatūras ievēšanu no PSRS tika izraidīti Minsteres latviešu ģimnazijas (MLĢ) skolēni Mārtiņš Šīmanis (ASV) un Haralds Ozols (Kanada), vēl pirms tam, draudot ar apcietinājumu, no PSRS tika izraidīts MLĢ skolotājs Mārtiņš Zandbergs, bet 1983. gada janvārī pēc trīs dienu pratināšanas tika izraidītas Stokholmā dzīvojošās latvietes Baiba Vītoļa un viņas 16 gadus vecā meita Baiba.

...Ir 1981. gada vasara, klausot vilciena vagonam Rīga – Berlīne, es, MLĢ 9. klases skolēns, pēc divu gadu prombūtnes kā Rietumvācijas tūrists dodos uz Latviju. Rīga sagaida ar rindām pie veikaliem, garāmgājēju rūpju pilniem skatieniem, taču ir nevilto priekšties ar bērības draugiem un skolas biedriem Gunti Sokinu, Haraldu Burņicki un citiem. Ar Gunti un Haraldu mācījos Rīgas 7. vidusskolā. Skolas vadība lielu uzsvaru lika uz ideoloģisko audzināšanu, skolēni savukārt izcēlās ar visnotaļ pretpadomiskiem uzskatiem. Guntis mani iepazīstināja ar jauniešiem, kas par pulcēšanās vietu bija izvēlējušies kafējnicu Merķeļa ielā “Lācītis”, par kuriem 1982. gada martā laikrakstā *Padomju Jaunatne* parādījās nosodošais raksts “Lāča bērni vai bērni kā lāči?”, tur pulcējušos latviešu jaunatni parādot par stichisku, nekontrolējamu huligānu baru, kas neko cildenu neesot izdarījuši “savas nācijas, savas koptautas, savas Dzimtenes labā”. Jā, šo jauniešu uzskatos vidēja bezcerība par nākotni. Apziņa, ka viņu izredzes kaut reizi izkļūt aiz dzelzs priekškara līdzinās nullei un viņu dzīve ir sistēmas ieprogrammēta. Viņi nevēlējās dzīvot kā viņu vecāki, kas sabiedrībā saka vienu, bet virtuvē to, ko patiešām domā. Daļa šo jauniešu, lai arī maz informēta, bija patiesi nacionāli noskaņota, kādam puisim piesegta vietā uz džinsa jakas bija uzšūts neatkarīgās Latvijas karodziņš. Tiem laikiem visai liela uzdrošināšanās. Tā bija sešdesmitajos gados dzimusī paaudze, kuŗā derdzās padomju puritānisms, viņi vēlējās būt brīvi, un šo brīvības sajūtu kaut uz neilgu laiku deva draugi “Lācīti”, alkohols un mūzika. Rakstam par “lāča bērniem” ir arī informatīva vērtība, tajā uzskaitītas tās Rīgas mācību iestādes, kuŗu audzēkņu morāle un rīcība nekādā

gadījumā neatbilda propagandētājam padomju komjauniešu gaišajam tēlam.

Rīgā tajā pašā laikā uzturējās vēl viens MLĢ audzēknis Haralds Ozols, kuŗam bija izdevies ievest t. s. “pretpadomju literatūras” klāstu – mazformāta vēstures grāmatas un “Gaismas akcijas” materiālus. Pavadot laiku kopā un pārrunājot, ko tad mēs vispār varam izdarīt Padomju Latvijā, kas nebūtu sodāms, bet vismaz dotu kādu

nieku ielā, bet izgāju Tērbatas ielā, apgāju apkārt ēkai un, ieskatoties vārtu rūmē, redzēju pagalmā stāvēt kādu personu, kuŗa mēģināja izskaitļot, kuŗas durvīs es būtu varējis ieiet. Nejaušība vai tomēr bijām ar savu nevainīgo akciju pievērsuši VDK interesei?

Daudz runājām ar Gunti, kuŗš teicās, ka jaunatnei trūkst informācijas par politiskajiem procesiem un Latvijas vēsturi. Skolu programmās tajā laikā

Haralds Ozols un Dainis Mjartāns Brīvības pieminekļa pakājē 1981. gadā

Raits Eglītis, Dainis Mjartāns un Guntis Sokins Rīgā, 1981. gada vasarā

stimulu sabiedrībai, jaunības maksimālisma dzīti, nonācām pie secinājuma, ka vismaz jādodas pie Brīvības pieminekļa un jānoliek ziedi, un tas jāizdara tad, kad pieminekļa tuvumā atrodas pēc iespējas vairāk cilvēku, lai iedrošinātu to darīt arī citus. Domāts – darīts, un tā četri jaunieši – Guntis, Haralds, es un Raits Eglītis – ar ziediem dodas pie pieminekļa, pavada tur ilgāku laiku, nofotografējas. Ļaudis garāmbraucošajos trolejbusos spiedās pie logiem, lai redzētu, kas tur pieminekļa pakājē notiek, apstājās arī viens otrs garāmgājējs. Vienu brīdi likās, ka tūdaļ pienāks klāt milīči un mūs aizvedīs. Taču nekas tāds nenotika. Divas dienas vēlāk, dodoties pa Brīvības ielu ciemos pie drauga, ievēroju kādu vīrieti, kuŗš arī mēro to pašu ceļu. Atsaucot atmiņā Rīgā pavadīto bērību, iegāju kādas zināmas mājas pagalmā Bruņi-

vēstures stundu uzdevums bija iesakņot skolēnos priekšstatu, ka Latvijas atrašanās PSRS sastāvā ir dabiska. Pedagogiem bija jāieaudzina “pareizs” skatījums, lai pretotos “buržuāziskā nacionālisma” un Rietumu ietekmei. Guntis bija pārliecināts – ja jaunieši vairāk uzzinātu par rusifikācijas politiku, par Latvijas okupāciju, tas vairotu iespēju veidoties jauniešu pretestības kustībai. Nolēmām par kurjeriem izmantot MLĢ audzēkņus, kas dodas uz Latviju, taču aizliegto literatūru lasīt slēgtā lokā un grāmatīņas pēc tam atstāt ļaužu apmeklētās vietās. Vēstulēs sarakstīties tikai par mūziku un ikdienišķiem notikumiem, kā arī vienojāties par atsevišķām frazēm un to nozīmi. Taču ņemot vērā Gunta nerimstošo vēlmi izplatīt informāciju pēc iespējas plašākai sabiedrībai, šāda konspirācija nebija ilga.

Kā spēriens no gaišām debesīm pusgadu vēlāk tās pašas *Padomju Jaunatnes* slejās bija lasāms kāda G. Apsītes raksts “Kā azimuts puisiem atriebās”. Raksta autors ievadā norāda, ka “esam uzceluši socialistisku sabiedrību, kuŗai zinātniski noteikts azimuts... katram jaunietim ir tikai jāgrib, jāvirzās uz iecerēto mērķi”, taču deviņi puisi un vēl pāris vienaudžu meiteņu atgūdušies, ka “iebrīduši dūksnāja”, proti interesējas un izplata “latviešu buržuāzijas idejas”. Galvenie ideologi esot Guntis un Haralds, viņi atzīmējot 18. novembrī un jauniešos izplatot viedokli, ka Padomju Latvijā nevarot sadzīvot dažādas tautas. Raksta autors, lai kļiedētu šādus uzskatus, pat atsaucas uz pirmskaŗa Saeimu, kuŗa taču bija pārstāvētas dažādas minoritātes. Raksts ir tapis no jauniešu pratināšanas protokolliem. Latvijā kā tūristi ieradusies divi MLĢ audzēkņi no ASV – Sandra Groša un Arnolds Kārklis, kuŗu ceļšomā bijusi pretpadomju literatūra. Arnolds arī licis ievākt ziņas par pārtikas apgādes grūtībām, kultūras apspiešanu, folkloras ansambļu vajāšanu. No raksta uzzinām, ka Guntis ar domubiedriem uzsākuši skrejlapīņu drukāšanu un izplatīšanu, interesējusies par sarkanbaltsarkanā karoga izgatavošanu un pat par šaujamriku iegādi. Par to, kā tas viss bija patiesībā, uzzināju vien astoņus gadus vēlāk, bet šajā brīdī bija skaidrs, ka VDK ir atklājusi Gunta domubiedru grupu, klāt pieskaitot arī nešaistītas personas, kuŗas bija manā draugu lokā. VDK nopratinātie jaunieši palaisti mājās un raksta autors var viegli uzelpot, jo “vecajām buržuāziskajām idejām Padomju Latvijā nav spēka un jebkuŗa skrejlapīņa aizlidojot kā pelavas”, piebilstot, ka pirms gada par spiegošanu “emigrantu politikāņu” uzdevumā notiesāti Juris Būmeisters un Dainis Lismanis.

Kā atceras Raits Eglītis, agrā rīta stundā, kad viņš kravāja skolassomu, pie dzīvokļa durvīm atskanēja zvans. Vīriē, kas stādījās priekšā kā VDK darbinieki, lūdza 9. klases skolēnu sekot līdz uz mašīnu. Tālāk ceļš veda uz bēdīgi slavēto “stūŗa māju”, kur Raits vairākas stundas pratināts par to, kur viņš ieguvī “pretpadomju literatūru”, proti, Latvijas vēstures grāmatas, kam devis tālāk lasīšanai. Čekas interese neatslāba arī vēlāk, VDK darbinieki zvānīja un interesējās, kā Raitam klājas, vai viņš nedomājot turpināt pretpadomju darbību, kā arī interesējās par viņa tikšanās ar ārzemju latviešiem.

1982. gada 10. novembrī mira PSKP CK ģenerālsēkretārs L. Breņņevs un viņa vietā par nākamo Padomju Savienības vadītāju kļuva ilggadējais PSRS VDK priekšsēdis Jurijs Andropovs, kas iezīmēja pastiprinātu varai nepakļāvīgo vai citādi domājošo cilvēku vajāšanu. 1982. gada 28. decembrī laikrakstos

Cīņa un Padomju Jaunatne tika publicēts raksts “Pieķerti nozieguma vietā”. Raksts bija vērst pret Rietumvācijā bazēto “Gaismas akciju”, ko vadīja mācītājs Paulis Kļaviņš. Minētais raksts centās radīt iespaidu par “Gaismas akciju” kā ASV Centrālās Izlūkošanas pārvaldes filiāli, kas veic “ideoloģisku diversiju” pret Padomju Savienību.

1983. gada janvārī sākās krimināllietā pret “Gaismas akciju” dalībniekiem. Kopumā 1983. gadā kratīšanas notika ap 50 dažādu cilvēku dzīvokļos, par pretpadomju aģitāciju un propagandu tika arestēti deviņi cilvēki, no kuŗiem astoņi uz dažādiem termiņiem tika ieslodzīti PSRS labošanas darbu nometnēs.

1982. gada 3. aprīlī par pretpadomju materiālu ievēšanu no PSRS tika izraidīti divi MLĢ skolēni – Haralds Ozols un Mārtiņš Šīmanis, kuŗi gan VDK pratinātājiem neatklāja, kam aizliegto literatūru bija domāts nodot. Tajā pašā laikā Guntis, Haralds un viņu domubiedri bez uzsaukumu drukāšanas un izplatīšanas turpināja veikt arī citas redzamas akcijas, kā, piemēram, Brīvības cīņās kritušo cīnītāju kapuvietu attīrīšanu, un tika uz laiku aizturēti. Redzot, ka drošības iestādēm par viņiem sakrājies gana daudz pierādījumu, atceroties pratināšanās un “stūŗa māja” pavadīto laiku, puisi izšķīrās par pārdošu soli, proti, mēģināt iekļūt ASV vēstniecībā Maskavā un pieprasīt politisko patvērumu. Šis solis neizdevās, atgriezušies Rīgā, viņi tika apcietināti. Visi šie notikumi tēlainā padomju žurnālistikas stilā aprakstīti *Padomju Jaunatnes* slejās zem intriģējošā virsraksta “Kā rodas disidentis?”, atmaskojot citādi domājošos kā kriminālus elementus.

Šajā laikā bieži viesojos pie PBLA Informācijas biroja vadītāja Jūlija Kadeļa Minsterē. Spriedām, kā iegūt droši ticamu informāciju par notikušo. Vienam MLĢ skolēnam izdevās iegūt informāciju, ka Haralds bijis ieslodzīts psihiatriskajā slimnīcā, taču, apciemojot tuviniekus Rīgā, radās iespāids, ka viņus kāds noklausās. Trīs gadus Guntis un Haralds atradās apcietinājumā Šķīrotavas cietumā. Par tur pārdzīvoto Guntis ir devis skaudru liecību, kas lasāma J. Barkāna dokumentācijā “OC-78 soda nometņu un cietumu gūstā”.

Pēc atbrīvošanas viņu gars nebija salauzts. Guntis iesaistījās Latvijas cilvēktiesību aizstāvēšanas grupas “Helsinki-86” Rīgas nodaļā un LNNK jaunatnes nodaļā.

Aktīvi piedalījās demonstrācijās par PSRS armijas izvešanu. 1989. gadā atkal satiekamies Rīgā, un Guntis kā LNNK pārstāvis devās uz Vispasaules latviešu jaunatnes kongresu Somijā. No Latvijas pienāca ziņas, ka tiek represēti LNNK jaunatnes nodaļas biedri.

(Turpinājums 9. lpp.)

DAINIS MJARTĀNS

Par latviešu jauniešu pretpadomju darbību astoņdesmitajos gados

(Turpināts no 8. lpp.)

Sazinoties ar Daugavas Vanaģiem un Kanadas vēstniecību, Guntis lūdza politisko patvērumu un gada nogalē ieradās Toronto. Svešajā pilsētā Guntis rada patvērumu pie Haralda Ozola. Viņa pirmais darbs bija pie Andreja Rītiņa, labi pazīstamā pavāra Mārtiņa Rītiņa brāļa. Guntis kļuva par profesionālu dekoratīvo krāsotāju, savu darba prasmi pilnveidoja arī Milānā. Lai arī Guntis izjuta vilinājumu palikt Kanadā, viņš redzēja, ka cietumā pavadītie gadi un cīņa pret padomju varu ir nesusi augļus, Latvija bija atguvusi neatkarību. Mājup viņš atgriezās 1997. gadā. Gunta vectēvs pēc tautības bija igauņis, un viņa īstais uzvārds ir *Sohkens*, to padomju okupācijas ierēdņi ar

vieglu roku pārveidoja par *So-kinu*. Par Latviju šodien Guntis intervijā žurnālam *Mājas viesis* teica: “Ši nav tā sapņu Latvija, par kuŗu mēs savulaik cīnījāmies, mēs to redzējām pavisam citādu. Bet, paldies Dievam – Latvija ir brīva, kaut arī neatbilst mūsu kādreizējam sapņu tēlam.” Guntim un viņa līdzgaitniekiem bija absolūti nesaprotami, kā neatkarīgajā Latvijā netraucēti dzīvo un pat pa karjeras kāpnēm kāpj tie, kas bija atbildīgi par viņu tiesāšanu. Kā, piemēram, prokurors Valdis Batrags, kuŗš uzturēja arī valsts apsūdzību krimināllietās, ko izmeklēja VDK pret Gunāru Astru, Lidiju Doroninu-Lasmani, Intu Cālīti, Jāni Rožkalnu. Savukārt tiesnesis Juris Kaksītis, kuŗš Rolandam Silaraupam piesprieda piecus gadus cietumā

un trīs gadus izsūtījumā par grāmatu lasīšanu, kļuva par 6. Saimes deputātu no Demokrātiskās partijas “Saimnieks”. Tiesnese Biruta Puķe, kuŗa 1983. gadā Intam Cālītim piesprieda brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem, pat strādāja Augstākajā Tiesā par politiski represēto lietu pārzini. Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Krimināltiesiskās katedras vadītāja posteni ieņēma Uldis Krastiņš, kuŗš 1983. gadā tiesāja Latvijas neatkarības kustības vadītāju Jāni Rožkalnu.

Guntis Sokins pēc smagas slimības no mums šķīrās 2010. gadā. Viņa domubiedrs Haralds Burņickis ir Rīgā labi ieredzēts autoinstruktors, savukārt Raits Eglītis, kuŗš ilgus gadus pavadīja ASV, tagad ir PBLA izpilddirektors Rīgā.

Vairāku minēto rakstu autors ir Juris Blaumanis, kuŗu laikabiedri vērtē kā “izcilu latviešu žurnālistu”. Bijusi kolēģa Ieva Raiskuma pat nebeidz jūsmot: “*Viņam Padomju Jaunatnes redakcijā bija sava vieta – nu tāda kā pusdiēva vieta. Juris Blaumanis viennozīmīgi bija mistērija un žurnālistikas Džeimss Bonds. Varēja tikai apbrīnot un kaifojot un šermuļojoties lasīt viņa jaunāko rakstu.*” Patiesībā ar zākājošiem epitētiem apveltot tos, kam tiešām sirds dega par Latviju, J. Blaumanis nebija nekas vairāk kā čekas pakalpiņš, kā to 1990. gadā intervijā *Novoje Ruskoje Slovo* apliecina Roberts Ostrovskis: “VDK pasūtījumus ar dažādiem pseidonīmiem rakstīja arī tagadējais avīzes “Pilnīgi Atklāti” redaktors Blaumanis.”

Kad Latvija atguva neatkarību, neviens vien bijušais padomju funkcionārs, jaundzimušais politiķis, rakstnieks un mākslinieks, daloties savās pārdomās, uzsvēra, ka pirms dažiem gadiem neviens Padomju Latvijā pat nevarēja sapņot par brīvību, ka neatkarība mums iekrita klēpī negaidot, ka nebija citas iespējas, kā sadarboties ar padomju iekārtu. Tāpat ir cilvēki, kas, atjaunotās Latvijas realitātē vilušies, uzskata, ka padomju nometņu un cietumu, kā arī barikāžu laika upuŗi neesot bijuši tā vērts.

Izrādās tomēr, ka bija jaunieši, kas ne vien sapņoja, bet savā izpratnē un iespēju robežās rīkojās, nesa upuŗus un arī piedzīvoja Latvijas neatkarību.

“Zibenītis” svin Starptautisko dejas dienu

Ar izvingrinātu ķermeni un prātu, bet mazliet saguruši, pēdējo 2019. gada aprīļa pirmdienas rītu pēc nedēļas nogalē notikušās ikgadējās deju nometnes sagaidīja Zviedrijas tautas deju kopa “Zibenītis”.

Gatavojoties vasarā gaidāmajiem koncertiem Zviedrijā, Eiropas latviešu kultūras svētkiem Dublinā un XV Latviešu Dziesmu svētkiem Kanadā, TDK “Zibenītis” nu jau tradicionāli rīkoja nedēļas nogales deju nometni. Tajā pulcējās vairāk nekā 30 Stokholmas apkaimes dejojāji un pirmoreiz arī jaunieši, kuŗi dejas soli sākuši apgūt vien īsi pirms gadumijas. Lielu interesi, kā ierasts, radīja viesi no Latvijas – deju pedagoģe un TDA “Ligo” repetitore Linda Tiļčika un koncertmeistare Solveiga Apsalone, kuŗa ar TDK “Zibenītis” draudzējas jau kopš 2017. gada oktobrī Stokholmā notikušajiem Reģionālajiem Eiropas latviešu kultūras svētkiem. Stokholmas TDK “Zibenītis” mākslinieciskās vadītājas Jolantas Strazdiņas plānotās meistarklases, veiksmīgi sadarbojoties ar viespeda-

goģem, vainagojās gan ar jaunapgūtām, gan precizētām dejām uz vairākiem dejojāju sastāviem, abas dienas iesaistot arī jauniešus, kuŗi veiksmīgi līdzdarbojās un iekļāvās visai sarežģīto deju apgūvē: “Esam saņēmuši jaunas zināšanas un uzlādējušies ar pozitīvām emocijām. Strādājuši ar milzu atdevi pie apgūstamā deju repertuāra. Slīpējām deju soļus un trenējām fizisko izturību. Šī gada deju nometne notika ar rekordlielu dejojāju skaitu – 35 dejojāji. Esam gandarīti par jauniešu lielo interesi un centību. Šujam jauniešiem tērpus un gatavojamies viņu pirmajai uzstāšanās reizei jau 25. maijā.” Liels ieguvums visiem dejojājiem bija arī baleta pamatu un dejas soļu padziļināta apguve.

Jolanta Strazdiņa atzīst, ka liela nozīme diasporas deju kopas vadīšanā ir lepnums par skaidrotajām latviešu tautasdejām un pati latvietības uzturēšana, piebilstot, ka “ir tik svarīgi un silti sajūst, ka esam novērtēti, un saņemam atbalstu no dzimtenes. Tas dod spēku un enerģiju turpināt tik labi iesākto.” TDK “Zibenītis” pateicas Latvijas Nacionālajam kultūras centram par Latvijas viespedagoģu brauciena finansiālo atbalstu un Aigai Vasiļevskai personīgi par iesaisti viespedagoģu brauciena sagatavošanā.

Ieva Reine,
ilggadēja TDA “Ligo” (1986-) un TDK “Zibenītis” (2014-) dejojāja

Aicinām pieteikties Latviešu bērnu nometnei, kura notiks Ēlandē, Sandbijā, no 2019. gada 2. līdz 9. augustam

Tā ir uguns, ne zalmipi nāsī!

Piesakies līdz 15. maijam! nometne.se

Aicinām pieteikties Latviešu bērnu nometnei, kuŗa notiks Ēlandē, Sandbijā, no 2019. gada 2. augusta līdz 9. augusta pēcpusdienai (var ierasties jau 1. augustā). Sagaidām, ka dalībnieki nometnē piedalīsies no pirmās līdz pēdējai dienai. Būs arī kāda “brīva” pēcpusdiena, kuŗā varēs darīt, ko grib!

Nometne ir paredzēta bērniem vecumā no 8 – 13 gadiem ar viņu vecākiem. Nometnes valoda ir latviešu, tādēļ vēlamies, lai nometnē piedalās tikai latviski runājoši vecāki, jo mērķis ir veicināt bērnos latvietību. Centīsimies pavadīt jaukas dienas latviskā vidē ar latviešu dziesmām, rotaļām un spēlēm. Būs arī sports, dejas, māksla, pārgājieni un citas jautras aktivitātes. Paspēsī arī atpūties un izbaudīt sauli.

Par garšīgu ēdienu nometnē rūpēsies pavārs. Tā kā pavārs arī

vadis vairākas nodarbības, ceram, ka kāds vecāks grib jau tagad pieteikties atslogot viņu, pagatavojot pāris maltītes. Piesakies jau tagad! Kā allaž lūgsim vecākus palīdzēt ar ēdienu gatavošanu, trauku mazgāšanu un telpu uzkopšanu, kā arī dažām nodarbībām.

Centīsimies sadalīt istabas tā, lai katrai ģimenei būtu sava, bet to nevaram garantēt. Tāpat visi dalīsīties ar vannas istabām. Ierobežoto vietu dēļ lūdzams pieteikties drīzumā, vēlams pirms 20. aprīļa. Lūdzam iemaksāt dalības maksu līdz 15. maijam. Sīkāka informācija dalībniekiem sekos.

Dalības maksa pieaugušiem – 1500 SEK, bērniem 750 SEK
Zvaniet, rakstiet:
+46 (0) 739986308
elande@nometne.se
www.nometne.se

Likteņdārza Lielā talka š. g. 27. aprīlī

Aicinām arī Jūs, cienijamo lasītāj, kļūt par *Likteņdārza* atbalstītāju!
Aicinām piedalīties mūsu pasākumos vai arī ziedot, naudu ieskaitot

Saņēmējs: Nodibinājums "Kokneses fonds"

Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija

Reģistrācijas numurs: 40008092535 A/S "SEB Banka"

Kontā: LV10UNLA0050006878844 SWIFT: UNLALV2X
vai starpniekbankās:

Skandināviska Enskilda Banken AB, Stockholm SWIFT/BIC: ESSE SE SS

The Bank of New York Mellon, New York ABA: 021000018, Konts: 8900106808, SWIFT/BIC: IRVTUS3N

The Toronto-Dominion Bank, Toronto SWIFT/BIC: TDOM CA TT TOR

National Westminster Bank Plc, London Sort code: 60-00-04, SWIFT/BIC: NWBK GB 2L

Skandināviska Enskilda Banken AB, London Sort code: 40-48-65, SWIFT/BIC: ESSE GB 2L

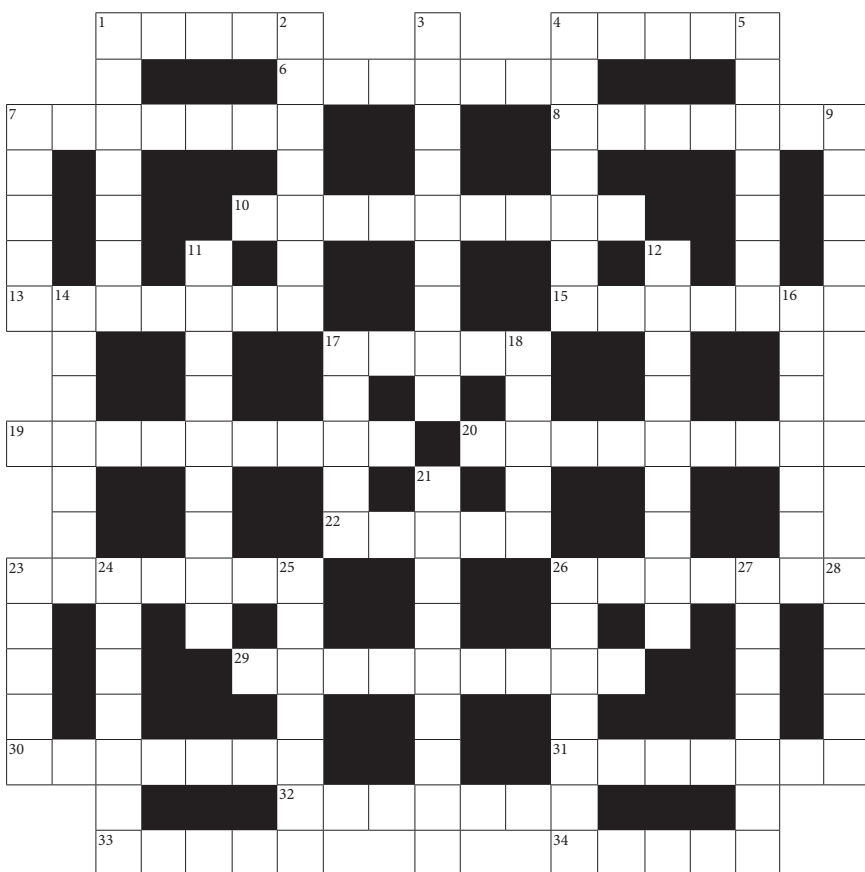
Vairāk par iespējām pārskatīt Jūsu ziedojumus un citu tuvāku informāciju skat.
Likteņdārza jeb "Kokneses fonda" mājaslapā <http://liktendarzs.lv>

Ar ziedojumu apmaksāts publicitātes projekts

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

kums. 5. Pirms diviem ga-
diem. 7. Pēc neilga laika. 9.
Latviešu rakstniece (1905-
1981). 11. Tvaicētas. 12.
Rakstura īpašība. 14. Apaļa
izbūve ar kupolu. 16. Izrā-
des norises vieta. 17. Arā-
liju dzimtas krūms. 18.
Deklasēts elements Fran-
cijā. 22. Latviešu dzejnieks
(1850-1879). 23. Liepas
miza. 24. Debespuse. 25.
Apdzīvota vieta Amatas
novadā. 26. Iedzimtas spē-
jas. 27. Tbilisi agrākais no-
saukums. 28. Īsa, jautra
satura izrāde.

Krustvārdu mīklas (Nr. 16) atrisinājums

Līmeniski. 1. Liels dekoratīvs
dārzs. 4. Ziedkopa. 6. Dēla sieva.
7. Rupji, banāli. 8. Zvirbulveidīgo
kārtas putns. 10. Nejedzības. 13.
Skalbju dzimtas augs. 15. Valstu
apvienība. 17. Jupitera pavadoņi.
19. Kolonnu rinda, kas balsta
arku pārsegumu. 20. Ezers Vid-
zemē. 21. No kokspalmu, da-
telpalmu sulas gatavots alkohol-
isks dzēriens. 23. Stagars. 26.

Domu apmaiņa. 29. I. Ziedoņa
aprakstu grāmata divās daļās.
30. Vizbuļu dzimtas augs. 31.
Mākslīga ūdenskrātuve. 32. Ļoti
darbīgs cilvēks. 33. Dekoratīvs
krustziežu dzimtas augs. 34. Tār-
ņveidīgo kārtas putns.

Stateniski. 1. Pilsēta Italijā, Si-
cilijas ziemeļos. 2. Žubišu dzim-
tas putns. 3. Māla izstrādājumi.
4. Valdemārpils agrākais nosau-

bits. 37. Depresija. 38. Alga. 39.
Kuks. 40. Spararats.

Stateniski. 1. Koks. 2. Nante. 3.
Tiesības. 4. Naiva. 5. Aras. 6. Se-
da. 8. Sets. 10. Riskantas. 11.
Svērtenis. 14. Aeroplāni. 15. Aus-
picijis. 16. Termosi. 17. Pārnest.
19. Bordo. 20. Amula. 24. Mār-
ciena. 29. Usma. 31. Rupja. 32.
Neisa. 34. Tors. 35. Odas. 36.
Čaks.

Par ko vēstīja *Brīvā Latvija* 1. numurā 1986. gada 6. oktobrī

Sveiciens jaunā darba sācējiem no Klusā okeāna krasta!

OJĀRS CELLE

Laikā, kad rūpes par rītdienu māt latviešu draudzes un organizācijas brīvajā pasaulē, latvieši Eiropā ar uzņēmību un optimizmu izveido jaunu, kopēju laikrakstu visiem vecā kontinenta daudzajās zemēs izkaisītiem latviešiem.

No Minsteres uz "Brīvās Latvijas" lasītājiem ceļo jaunais laikraksts, meklē kontaktu, būvē informācijas tiltus uz ziemeļiem, rietumiem, dienvidiem un arī uz aizokeāna zemēm. Tikai dzelzs aizkars liedz brīvajam latviešu vārdam nokļūt tēvu zemē. Bet arī viņi tur uzzinās – gan pa radio vilni, gan no apciemotājiem, gan arī no reta eksemplāra, kas nonāks tautas rokās.

"Brīvā Latvija" sāk ceļot pie lasītājiem laikā, kad trimdas latviešu saime tuvojas kritiskām pārmaiņām. Kā Eiropā, tā aizjūrā latviešu laikrakstu lasītāju saime nāk galvenokārt no vecākās paaudzes, no pēdējās Latvijā uzaukušās paaudzes. Šī paaudze ir jau pensionāru gados un skaitliski ar katru gadu dilst.

Nākamā – trimdā uzaugusi un trimdā dzimusi – paaudze visu-

mā maz lasa latviešu laikrakstus, tie nav vairs viņu kopības simbols, informācijas saite ar citiem. Kāpēc tā? Viens no parastajiem izskaidrojumiem ir tas, ka trimdas laikraksti esot rakstīti vecās paaudzes mentalitātē, parasti neatšķirot ziņas no uzskatu un viedokļu kulstīšanas; esot samērā vāji organizēti satura izkārtojumā un daudzreiz dodot kļūdainu un tendenciozu ainu par trimdas latviešu dzīvi; par okupēto Latviju ziņu kvalitāte esot vēl zemāka, šie laikraksti esot pilni ar krasi konservatīviem uzskatiem un vērtējumiem – saturā neesot nekāda balanss. Šāda kritika ir dzirdēta no vidējās un jaunākās paaudzes daudzos paneļos par preses jautājumiem un uzdevumiem.

Lai cik nesaudzīgi un kritiski uz trimdas presi arī nākamās paaudzes skatītos, šīs paaudzes ir vienīgi potenciālie mūsu laikrakstu lasītāji nākotnē, ja nepiešķaita klāt latviešus, kas no Latvijas vēl vienmēr izklūst brīvajā pasaulē.

Vai trimdas paaudzes kļūs "Brīvās Latvijas" lasītāju pamat-

grupa? To noskaidrot atstāsim nākotnei, bet pirmie soļi šo paaudžu iesaistīšanā lasītāju saimē ir jāspēr jauna laikraksta redakcijai pašai.

Trimdas paaudzes – gan tā, kas Latviju atstāja kā bērni, gan tā, kas dzimusi svešumā – dzīvo bez savā tēvu zemē smeltā nacionālā spēka un pieredzes. Šīs paaudzes ir izjutušas starpību starp sevi un pēdējo Latvijas paaudzi. Trimdas audzēm, bez šaubām, nav un nevar būt tās vienotības un kopējās identitātes ar Latviju, kāda ir pēdējai Latvijas paaudzei. Svešumā augušie latvieši ir raiba grupa ar daudz un dažādām latviskuma pakāpēm, izjūtām. Viņiem ir lielāks vai mazāks svešuma piekaisījums, gludāka vai grumbulaināka latviešu valoda un liela dažādība latvisko zināšanu līmeņi. Tikpat plaša ir viņu latviskās identitātes un piederības izjūtu skala.

"Brīvā Latvija" tagad kļūs par visu šo paaudžu laikrakstu, kļūs par viņu latviskās pasaules informācijas avotu, kultūras atspoguļojumu, ideju un domu izmaiņas forumu. Tā kļūs par viņu

vienotāju, ietverot sevī politisko un kultūralo daudzveidību, kurā savās Eiropas mītnes zemēs dzīvo latvieši, kas paši savā ziņā ekonomiski, politiski un arī kultūrali ir asimilējušies vietējā dzīvē.

Kas ir vienotājs spēks šim audzēm, kopsaucējs viņu latviešu piederības izjūtai? – Trimdas audzēm tā nav Latvijas pagātne, tās Latvijas, kas bija. Tā var būt tikai pagātnes mantojums; tagadne un nākotne • Latvija, kas būs. Tāpēc Brīvā Latvija – mūsu trimdas gala mērķis – ir pareizi izvēlēts nosaukums jaunajam Eiropas latviešu laikrakstam.

Mums nav nākamajā paaudzē jāapsīkst un jāiznīkst. Mums ir lielas iespējas un daudzi potenciāli līdznācēji visās zemēs, kur vien latvieši apmetās uz tālāku dzīvi pēc dipišu noņemtu laikiem. Izmantosim priekšrocību, ko dod kopīgs latviešu laikraksts, lai ciešāk saliedētu Eiropas latviešus vienā saimē.

1986. gada oktobrī, kad tapa šis "Sveiciens...", Ojārs Cella bija "Ziemeļkalifornijas Apskata" ilggadējs redaktors

MUMS RAKSTA

Ak, valoda, valodiņa

Pirms dažiem mēnešiem lasīju Okupācijas muzeja Gariņa rūpes, no mūsu valodas pazūd vārdiem *kopa*, *saime*, *grupa*, tie tiek atvietoti ar padomju laika vārdu, *kollektīvs*.

Nav jau tas vien. Mums vairs nav Valsts svētku *akti*, koncerti jeb citi *sarīkojumi*, tie visi ir kļuvuši par *pasākumiem*. Mēs pasākam un pasākam, bet tālāk netiekam. Atceros lasījis kāda valodnieka rakstu, ko nozīmē vārds *pasākums*. Ja kāds *pasāk/uzsāk* jaunu dārzniecību, frizētavu vai auto remonta darbnīcu, tas ir *pasākums*. Ja cilvēki sanāk uz koncertu, teātra izrādi vai tautas deju uzvedumu, tas ir *sarīkojums*.

Vēl viena mana rūpe – mūsu valoda ir ļoti bagāta. Ir vārdi *izcils*, *sevišķs*, *neparasts*, *vienreizējs*, *savdabīgs*, *neatvietojams* jeb *neizstājams*, bet tie visi kļuvuši "vajadzīgi", tos atvieto ar vārdu *unikāls*. Nav gandrīz neviena

raksta laikrakstā, kur nebūtu kaut kas *unikāls*. Saprotu, ka tas ir "latviskojums" no angļu valodas vārda *unique*. Ko tad īsti nozīmē vārds *unique*? Vārdnīcā rakstīts, ka tas ir *vienīgs*, *vienreizīgs*. Kas tad vainas latviešu vārdam *vienreizīgs* jeb *neatvietojams*? Kāpēc jāraksta *unikāls*? Laikam, lai izklausās "smalkāk". Tā taču ir švaukstošanās. Var jau iebilst, ka valoda attīstās. Pareizi, rodas jauni vārdi, kādi līdz šim nebija. Interneta vietā rakstām *tīmeklis*, kompjuāteru atvietojam ar *dators*, *networking* ar tīklošanu, bet *vienreizīgs* nav jāatvieto ar *unikāls*, jo tur mums jau ir vajadzīgie, latviskie vārdi.

Vai joprojām svinot Latvijas pirmo Simtgadi, rakstītāji varētu *pasākt* lietot mūsu vienīgo, vienreizīgo, vārdiem bagāto valodu, nepadarot to pārāk unikālu?

Harijs Valdmanis

Godājamie lasītāji!

Kļūdu labojumi un izlaidumi Ligitas Kovtunas intervijai "70 gadus kopā ar *Laiku*. Stāsta Jānis Krēslīns, sen." (BL nr. 16). Ceturtajā slejā otrā rindā no augšas jābūt: "... ir arī radijs daudz leģendu." Piekajā slejā jābūt: "...gan islaicīgās Raiņa māsasvīra Stučkas 1919. gada" komunistu valdības mēnešos (nevis gados). Atbildot uz jautājumu: "Par ko pēdējā laikā visvairāk domājat, ko lasāt?" Pirms teikuma: "Gaidu arī, kad tiks minēts..." iestarpināt: "Pašlaik lasu Annas Velēdas Žigures grāmatu "Ziemeļzemes cēla tauta: Somijas tēls latviešu presē 1822-1945". Grāmatai jābūt obligātai lasāmvielai visiem tiem, kam

interesē somu un latviešu tautu vēsture." Ar cieņu, Jānis Krēslīns, sen. (Pelikāns)

No redakcijas

Godātais J. Krēslīna k-gs, cienījamie lasītāji! No sirds atvainojos par nepilnībām, kas gadījušas minētajā rakstā! Vien paskaidrošu, ka intervija notika e-pastā un, vairākkārtīgi to papildinot, gluži tehnisku klapatu dēļ šīs frazes ir "izkritušas". Ir taču skaidri saprotams, ka izlaidumiem nav nedz personiska, nedz ideoloģiska vai politiska iemesla – ja nu kādam šādas nelāgas bažas piezagušas.

Cieņa – Jūsu Ligita Kovtuna

Vai jūs to zinājāt?

Rakstu jums no Rīgas, kur pastāvīgi klausos *Latvijas radio 3*. Vēlos mūsu lasītājiem atklāt, ka šī iespēja pastāv arī ārpus Latvijas. Viss, kas vajadzīgs, ir dators, lēta ierīce, gados jaunāks cilvēks (jo tāds māk apieties ar to)... un jūsu radio tiek pārvērst par avotu klasiskai, un ne tikai, mūzikai latviskā gaumē, kas pieejama kurā katrā laikā.

Ar cieņu, Valdis Vinkels

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija: Gertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtītāt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.
Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuri tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtītāt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā – *Laika* Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā: AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerātie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm. **Atlaides atkārtotām reklāmām.**

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:

Biedrības *Laiks-BL* kontā – SEB Banka, nr.:LV60UNLA0050018705154, vai, sūtot naudu vai čeku *Brīvās Latvijas* atbalstam mūsu pārstāvei **Sarmītei Janovskis**, Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick, Northants, NN6 7TJ.

SPORTS

SPORTS

SPORTS

LATVIJAS HOKEJISTU PĀRBAUDES SPĒLES

Latvijas hokeja izlase, gatavojoties pasaules čempionātam, pārbaudes spēlēs pret Krieviju pirmajā periodā ieguva divu vārtu pārsvaru, ko turpinājumā nenosargāja, piedzīvojot zaudējumu ar 2:4 (2:0, 0:1, 0:3).

Latvijas (pa kreisi) un Krievijas hokejistu spēles aina

Otrajā spēlē mūsu hokejistiem izdevās revanšēties – ar rezultātu 2:1 viņi pagarinājumā uzvarēja spēcīgo Krievijas vienību.

Ronalds Kēniņš // Foto: F64

Mājinieku pirmos vārtus trešajā periodā guva Kēniņš, kuŗš lieliskā uzbrukumā izcēlās mazākumā, bet papildlaikā uzvaru nodrošināja Kaspars Daugaviņš. "Pārbaudes spēlēs galvenais ir atstrādāt treniņos iespēlētās sadarbības", pēc uzvaras pār Krievijas komandu sacīja Latvijas izlases uzbrucējs Ronalds Kēniņš.

IEMŪŽINĀTS ŽOLTOKA 33. NUMURS

Pirms pārbaudes spēles starp Latvijas un Krievijas hokeja izlasi Arēnā Rīga tika godināts kādreizējais valsts vienības uzbrucējs Sergejs Žoltoks.

Sarīkojuma laikā pie arēnas griestiem tika pacelts kreklis ar 33. numuru, kuŗš izlasē turpmāk netiks izmantots. Žoltoks karjēras laikā spēlēja ar vairākiem numuriem, bet 33. bija pēdējais, kas viņam bija valsts vienības spēlēs. Žoltoks bija viens no spožākajiem neatkarības laika Latvijas hokeja uzbrucējiem un viens no pirmajiem valsts izlases spēlētājiem Nacionālā hokeja līgā (NHL). 1992. gadā divdesmit gadu vecumā viņš devās uz Ziemeļameriku, kur sāka savu ceļu uz NHL. Pirmais klubs, kuŗā hokejists spēlēja, bija Bostonas Bruins un 1993. gada 18. novembrī, spēlējot pret Sanhosē Sharks, viņš guva arī savus pirmos vārtus NHL. Tovakar Sharks vārtus sargāja latvietis Artūrs Irbe. Žoltoks ar sev raksturīgo milzīgo pašatdevi un darbaspējām kļuva par stabilu NHL spēlētāju, spēlējot Otavas Senators, Montrealas Canadiens, Minesotas Wild, Nešvilas Predators rindās.

PRET ŠVEICI – DIVI ZAUDĒJUMI

Latvijas hokeja valsts vienība Šveicē aizvadīja pēdējās divas pārbaudes spēles pirms pasaules čempionāta. Pirmajā tikšanās reizē pārkāpi bija šveicieši, kas atspēlējās no 0:1 deficita un prata uzvarēt – 4:1. Šajā spēlē komandas neiztika bez asumiem, rēgulāri spēlējot nevienādos sastāvos. Pēc spēles abas vienības aizvadīja arī piecu mi-

nūšu papildlaiku trīs pret trīs formātā, taču vārtsargi netika pārspēti. Savukārt pēcspēles metienu serijā Latvijas hokejisti bija pārkāpi ar 2:0.

Otrajā spēlē Latvijas hokeja izlase Euro Ice Hockey Challenge turnīra ietvaros ar rezultātu 0:2 piekāpās Šveices valsts vienībai. Mūsu hokejisti nespēja pārspēt Šveices izlases vārtsargu Leonardo Dženoni. Latvijas vienība 13 reizes meta uz pretinieku pa vārtiem, bet trešajā periodā netika fiksēts neviens metiens. Šveices labā precīzus metienus izpildīja Vinsēns Praplāns un Simons Mozers. Latvijas izlasē šajā spēlē debitēja vārtsargs Gustavs Dāvis Grigals, kuŗš atvaīrāja 32 no 34 pretinieku metieniem. Viņš tika atzīts par labāko hokejistu. Latvijas izlasei šajā spēlē nepalīdzēja uzbrucēji Kaspars Daugaviņš, Teodors Bļugers un Miks Indrašis, bet pirmo spēli šajā sagatavošanās ciklā aizvadīja Guntis Galviņš, kuŗš kļuvis par Čehijas čempionu.

Latvijas U-18 puīšu hokeja izlase Zviedrijā pasaules čempionāta grupu turnīra pēdējā, ceturtnajā, spēlē ar rezultātu 1:7 (0:1, 0:4, 1:2) zaudēja ASV vienaudžiem. Par spīti diezgan ievērojamam pārsvaram, ASV hokejistiem pirmajā periodā izdevās iemest tikai vienu vārtu, taču situācija mainījās otrajā trešdaļā, kad Latvijas "ciotoksni" tika samestas četras ripas un iegūts liels 5:0 pārsvars. Noslēdzošās trešdaļas astotajā sekundē vienīgos vārtus Latvijas vienības labā guva Skraštinš.

Latvijas U-18 hokeja vienība. Galvenais treneris – Oļegs Sorokins

Latvijas jaunie hokejisti pirmo reizi vēsturē sasniedza pasaules čempionāta ceturtdaļfinālu, kur ar 1:3 piekāpās Kanadai. Turnīru komanda noslēdza astotajā vietā.

JĀTNIEKUS PARAOLIMPISKO SPĒĻU KVALIFIKĀCIJĀ

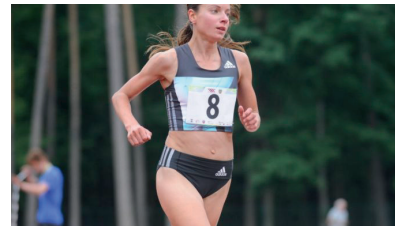
Latvijas paraolimpiskais jātnieks Rihards Snikus izcīnīja divas uzvaras un vienu otro vietu 2020. gada Tokijas Paraolimpisko spēļu kvalifikācijas sacensībās.

Starptautiskajās paraolimpiskās iekāpās sacensībās Beļģijā Snikus ar zirgu King of the Dance izcīnīja vairākas godalgas. Kvalifikācijas sacensībās piedalījās 95 jātnieki no daudzām pasaules valstīm. Snikus ieguva otro vietu sacensībās Team test ar rezultātu 73,071%, dienu vēlāk viņš izcīnīja uzvaru sacensībās Individual Championship test ar rezultātu 75,107%, bet brīvas izvēles programmā mūzikas pavadījumā ieguva zeltu ar izcilu rezultātu – 78,053%.

PRĀGAS MARATONĀ LABO PERSONĪGO REKORDU

Latvijas gaŗo distanču skrējēja Ilona Marhele Prāgas maratonā sasniedza personīgo rekordu un guva 12. vietu. Prāgas maratonam, tāpat kā sacensībām Rīgā, piešķirta Starptautiskā Vieglatlētikas federācijas asociācijas (IAAF) Zelta kvalitātes zīme.

Ilona Marhele

Uzvarēja Izraēlas skrējēja Lona Čemtaja Salpetera, kuŗa finišēja pēc divām stundām 19 minūtem un 46 sekundēm, tuvākās sekotājas apsteidzot par teju trim minūtem. Marhele finišēja pēc divām stundām 37 minūtem un 29 sekundēm, par 11 sekundēm labojot 2017. gadā pasaules čempionātā Londonā sasniegto personīgo rekordu. Ar šo rezultātu Marhelei vēl neizdevās izpildīt normatīvu pasaules čempionātam – divas stundas un 37 minūtes. Marhele pārstāvēja Latviju 2016. gada Riodežaneiro Olimpisko spēļu maratona skrējienā.

RITENBRAUKŠANA

Latvijas čempions šosejas ritenbraukšanas grupas braucienā Krišs Neilands no Israel Cycling academy komandas izcīnīja otro vietu Spānijā notikušā Vuelta Asturias Julio Alvarez Mendo velobrauciena (UCI kat.2.1) kopvērtējumā.

Braucējiem bija jāveic noslēdzošais – trešais – velobrauciena posms, kuŗā bija jāmēro 119 kilometrus gaŗa distance ar vienu otrās kategorijas kāpumu septiņus kilometrus pirms finiša. Par uzvarētāju, finišu sasniedzot pēc divām stundām 50 minūtem un 51 sekundes, kļuva portugālis Edgārs Pintu no W52/FC Porto komandas. Neilands noslēdzošajā posmā bija sestais, ar uzvarētāju finišējot vienā grupā.

BMX

Norvēģijas pilsētā Rādē aizvadītajā UEC Eiropas BMX kausa izcīņas piektajā posmā vīru elite trešo vietu izcīnīja Kristens Kriģers, junioru puīšu grupā otrā pozīcija Edvardam Glāzeram. Sieviešu elites grupā trešā vieta Vinetai Pētersonei.

Junioru konkurencē lielajā finālā iekļuva divi latvieši – Edvards Glāzers (Tālava VBSS/ Thrill Factory) un Niks Rožukalns (Saldus BMX klubs Ozolēni/ 8 Line team Rīga). Līdz finālam Glāzers uzvarēja visus dienas braucienus, kamēr Rožukalnam pusfinālā bija ceturtnā pozīcija. Nobeigumā – Glāzeram otrā, Rožukalnam – piektā vieta.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas Evanģēliskās draudzes dievkalpojums svētdien, 12. maijā (ar kafijas galdu un svētdienas skolu), 26. maijā (bez kafijas galdā un svētdienas skolas), 9. jūnijā (ar kafijas galdu un svētdienas skolu). Iesvētes mācība: visi interesenti ir laipni aicināti pieteikties uz draudzes organizēto iesvētes mācību. Pieteikumus, lūdzu, sūtīt uz info@redraudze.lv

ANGLIJA

DIEVKALPOJUMI VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Birminghamā, All Saints baznīcā, Kings Heath, B14 7RA, svētdien, 19. maijā, plkst. 14.30 Ģimenes dienas dievkalpojums.

"Straumēnos", Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF, svētdien, 26. maijā, plkst. 10 dievkalpojums.

ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (The German Protestant Church), 29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA, svētdien, 19. maijā, plkst. 11 dievkalpojums.

BEĻĢIJA

Beļģijas latviešu ev. lut. dr. Briseles Zviedru baznīcā, Avenue des Gaulois 35, 1040 Etterbeek (netālu no metro stacijas Merode), svētdien, 19. maijā plkst. 15 Vasarsvētku laika dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpos mācītājs Rinalds Gulbis un ērģelnieks Ivars Sprīngis. Dievkalpojuma laikā bērni varēs piedalīties svētdienas skoliņas nodarbībā. Pēc dievkalpojuma piedāvājam pakavēties pie kafijas galdā baznīcas pirmā stāva zālē.

Piemiņas svētbrīdis Lommeles Brāļu kapos svētdien, 2. jūnijā plkst. 10.30, ierašanās plkst. 10. Svētbrīdi kalpos mācītājs Rinalds Gulbis un katoļu priesteris Andris Jerumanis. Pēc svētbrīža: kļusuma brīdis kapsētas kriptā, ziedu nolikšana pie kapu kopiņām. Aicina Beļģijas latviešu ev. lut. draudze.

Pēc svētbrīža, sākot no plkst. 13, aicinām apmeklētājus uz pusdienām neformālā un draudzīgā gaisotnē Lommeles restorānā De Groote Hoef. Lai pieteiktos uz pusdienām un saņemtu sīkāku informāciju, lūdzam rakstīt uz draudzes e-pasta adresi luteranu@gmail.com līdz 27. maijam.

Lommeles Brāļu kapi atrodas 93 km no Briseles, Beļģijas ziemeļaustrumos. Sadarbībā ar Latvijas Republikas pārstāvniecībām Briselē piedāvājam transporta iespējas – pasažieru vietas pārstāvniecību minibusos. Pēc svētbrīža busiņi vedīs pasažierus uz pusdienām Lommelē. Lai pieteiktos uz vietu busiņā un saņemtu sīkāku informāciju, lūdzam rakstīt uz draudzes e-pasta adresi luteranu@gmail.com līdz 27. maija (pirmdienas) vakaram.

VĀCIJA

Frankfurtē pie Mainas, Emmaus draudzes baznīcā, Alt-Eschersheim 22, Frankfurt-Eschersheim dievkalpojums 12. maijā, 29. septembrī un 8. decembrī plkst.14. Dievkalpoju-

mus vadīs mācītājs Rolands Eimanis. Pēc dievkalpojuma – kopīgs kafijas un tējas galds Draudzes namā. Informācija par dievkalpojumiem atrodama arī Frankfurtes Latviešu biedrības mājaslapā: <http://frankfurteslatviesi.lv/dievkalpojumi>.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, 12. maijā plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galdā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, 19. maijā plkst. 11 dievkalpojums ar kristībām. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Bekhofas latv. baznīcā (Am Beckhof 44, Bielefeld), 26. maijā plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Minsterē, LCM, Salzmannstr. 152, 48159 Münster, 26. maijā plkst. 10.30 dievkalpojums. Kalpos prāvests Klāvs Bērziņš. Paraleli dievkalpojuma būs svētdienskoliņa. Pēc dievkalpojuma

būs iespēja kopā parunāties pie kafijas un lidzātnešiem našķiem. Visi mīļi gaidīti!

ZVIEDRIJA

Gēteborgas ev. lut. draudzes Ģimenes dienas dievkalpojums svētdien, 26. maijā, plkst. 14 Hāgas baznīcā (Haga kyrka, Haga Kyrkogata, Gēteborgā). Dievkalpojumu vadīs mācītājs Normunds Kamergrauzis, pie ērģelēm Peter Wāgsjō. Dievkalpojumu kuplīnās Intas Gribonikas mūzikālais priekšnesums. Pēc dievkalpojuma sadraudzība Hāgas draudzes telpās (Haga Östergata 30). Visi sirsniņi gaidīti!